Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 351 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 4 ՄԱՐՏ 1885 — (Ն. Տ.) 16 ՄԱՐՏ 1885 — 29 ՁԷՄԱՁԻՒԻ, ԷՎՎԷԼ 1302

40 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

Ծանուցմունք կ'ընդունուին
ԻՍԴԻՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէոյ, Տէյիրմէն խան

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՇԱԲԱԹ 2 ՄԱՐՏ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Ազգային Երեսփոխանական Ժողովը Կաթողիկոսական խնդրոյ մասին տուաւ այն որոշումներ օրը նախատեսուած էին անցեալ երկուշաբթի այս սիւնակաց մէջ։ Որոշեց առաջիկայ բնաւորութեան մասնակցիլ ըստ 1884ի դրութեան, և նոր ընտրութիւն կատարելու պէտք չտեսնելով, Ա. Ընտրելի հոչակեց զԽրիմեան Հայրիկ, Բ. Ընտրելի ընաւ Իզմիրի Առաջնորդն, և Գ. Ընտրելի նշանակեց Արմաշու Վանահայրը։ Որոշեց նաև երկու պատուիրակաց մասնակցիլ Էջմիածնի մէջ կատարելի վերջնական ընտրութեան։ Այս ամենայն նախատեսուած էր, բայց ինչ որ մէկու միտքէն չէր անցներ, Խաչն ժողովոյն առաջարկն էր անշուշտ։ Այս պատուարժան մարմին, առիթ առնլով Ազգ. Ժողովոյ մէկ անորոշ յանձնարարութենէն, առաջարկ մը բերած էր Ժողովոյն, հրահանգ տալու Առաջնորդաց, որպէս զի իրենց կողմէ փոխանորդագրեր զրկեն Կ. Պոլսոյ Ազգային Երեսփ. Ժողովէն կարգելի երկու պատգամաւորաց։ Վարչութիւնը զայս կ'առաջարկէր՝ մեր ընտրական դրութիւն ըստ կարի Պալատենոյ մերձեցնելու յուսով։ Ճշմարտութիւնն այն էր սակայն թէ, Վարչական առաջարկն Երեսփոխանութեան ընդունած դրութենէն չեղում մ'էր, տանց մերձեցում մը լինելու Պալատենոյ դրութեան։ Կ. Պոլսոյ պատգամաւորը պիտի նկատուի միայն երկու քուէի ներկայացուցիչներ. այս է ռուս կառավարութեան որոշումն, որ կ'ըսէ թէ ազգպէս որոշած է գլխաւորապէս ստիպմամբ Էջմիածնի Սինոդին և Մոսկուայի և Բեգրազուրկի հայ գաղթականութեան։ Խնդիր էս ուրեմն թէ, Առաջնորդք տալով իրենց քուէներ Ազգ. Ժողովոյ պատգամաւորաց, ռուս կառավարութիւնը կը փոխէ՞ր իր որոշումն։ Սինոդք կը պահանջէ որ գաւառներն ուղղակի մասնակցին Էջմիածնի ընտրութեան, և ո՛չ թէ Կ. Պոլսոյ Ազգ. Ժողովոյն անուղղակի միջնորդութեամբ։ Խնդիր էր ուրեմն թէ Սինոդք պիտի փոխէ՞ր իր հայեացք, տեսնելով թէ գաւառներն անգամ մ'ելս կը հաչակէին Կ. Պոլսոյ Ազգ. Ժողովոյն երեսփոխանական հանգամանքն։ Ընտրական միջոցնակ դրութիւն մը անչուշտ պիտի հաստատի ապագային մէջ, նոր Կաթողիկոսին ջանիւք։ Բնաւ ապահովութիւն չի կար սակայն թէ այդ եղանակ Վարչութեան առաջարկածը պիտի լինէր։ Հետեւապէս, ժողովը միամտութեամբ մերժեց Վարչութեան առաջարկն, որ արդէն շատ տկար պաշտպանուած էր։ Պատգամաւորաց բնաւորութիւնն յետաձգեցաւ։ Վարչութիւնը մէկ եկեղեցական և մէկ աշխարհական երկու պատգամաւորներ կ'առաջարկէր։ Բայց այս իրաւունք կը վերարերի Ազգ. Ժողովոյ, որ կարծենք մտադիր է ինքն իսկ ընտրել իւր ներկայացուցիչներ։ Կը յուսանք թէ այս գործ անյապաղ կը կատարուի առաջիկայ նստոյն մէջ, և միանգամայն կ'որոշուին պատգամաւորաց արուելիք հրահանգները։ Լաւ է որ դէթ այս անգամ ուշ մնացած չլինինք։

* * *

ԳԱՒԱՌՈՅՑ ՁԱՅՆԸ

Վանայ Գաւառական Երեսփոխանական Ժողովոյն և Մշոյ Առաջնորդական Փոխանորդին կողմէ շաբթուս մէջ հեռագրեր եկան, որք կը ծանուցանեն թէ Վասպուրականի և Տարօնոյ Ժողովարդը միահամուռ կը փափաքի Կաթողիկոսական Աթոռին վրայ տեսնել զԱմն. Խրիմեան Հայրիկը։ Ժողովրդային բաղձանաց այս արտայայտութեան համար բնաւ առարկութիւն չունենալէ զատ, կը գովենք իսկ այն ազգային նախանձայուզութեան ոգին, որ կը մղէ մեր գաւառաբնակ եղբայրներ ազգային մեծ ընտրութեան մը ուշադիր լինելու, իրենց յատուկ գաղափարներ ու բաղձանքներ կազմելու և զայնս ի հրապարակ հանելու։ Այս շարժումն գովելի է, ինչպէս որ ընտրելոյ ևս լինի։ Կ Պոլսոյ Ազգ. Ժողովն օրինաւորապէս ներկայացուցիչ է նաեւ գաւառաց, ուստի, գաւառներն, հաղորդելով իրենց բաղձանքներ իրենց ներկայացուցչաց, միանգամայն օրինական շրջանակի մէջ մնացած լինելու առաւելութիւնը կ'ունենան։ Խնդիրը սակայն կը տարբերի, երբ գաւառք ոմանք դիմեն ուղղակի Սինոդին։ Այս հակառակ է Օրէնքին, հակառակ է այն կարգապահութեան որ պարտի կենալ Թուրքիոյ Հայոց ազգային վարչութեան առմեն ճիւղերուն մէջ, և ի վերջոյ այնպիսի զարտուղութիւն մ'է, որ կեդրոնին գործողութիւնք կը ջլատէ և հետեւապէս Թուրքիոյ Հայոց կենսական իրաւունքները կը մատնէ, երբ կեդրոնին միակ նպատակն է փրկել և ապահովել այդ իրաւունքներ։

* * *

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ, ՊԱՏՐԻԱՐՔ

Անցեալ շաբթուն մէջ չեկաւ մեր Նորընտիր Պատրիարքին հաստատման Կայսերական Հրովարտակը։ Թէեւ տարակոյս չունինք բնաւ թէ Կայսերական Կառավարութիւնն, իւր դարաւոր սովորութեան համեմատ, այս անգամ ևս պիտի յարգէ ազգային ընտրութեան մը արդիւնքը, բայց դարձեալ գոհութեամբ միայն կընանք տեսնել թէ, փափաքելով բան կարի լաւ ճանչել Հայոց Պատրիարքութեան կարեւոր պաշտաման կոչուած եկեղեցականին անձ, կայսեր կառավարութիւնը բարեհաճաց է ծանօթութիւններ առնուլ Կարնոյ կուսակալէն և Երուսաղեմի կառավարչէն, ինչպէս նաեւ Ղազի Ահմէտ Մուխթարէ, ինչպէս և Իսմայիլ Հագգը փաշայէն, և թէ այս ամեն ազդիւրներէ յոյժ ներբողալի և վստահացուցիչ տեղեկութիւններ միայն հաղորդուած են Ումր անվն էր։ Հետեւապէս, ուրախացուցիչ է իմանալ թէ Ամն. Տ. Յարութիւն Պատրիարքի ընտրութիւնն ինչպէս Բ. Դրան, նոյնպէս Կայսերական Պալատան մէջ լաւագոյն տպաւորութիւն յառաջ բերած է, այն պէս որ երբ Ազգ. Վարչութիւնն որոշեալ դիմումն ընէ՝ Կայսերական Հրովարտակին վաղ ընդ փոյթ շնորհումը խնդրելով, ապահով ենք թէ յապաղումն այլ ևս չի տեւեր։ Իրողութիւնն այն է թէ կառավարական բարձրագոյն ակմբոյ մէջ շատ և ստիպողական զբաղմունք կան, և ցորչափ Վարչութիւնն ինքն իսկ հետամուտ չլինիր խնդրոյն փութացման, առանց մասնաւոր պատճառ մը կենալու կրնար տակաւին երկարիլ ազգային այս առկախ կացութիւն։

* * *

ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ ՀԱՅՈՑ Ի ԿԱՒԿԱՍԻԱ

Անցեալ շաբթուն մէջ հրատարակեցինք զանազան աղբիւրներէ հաղորդուած տեղեկութիւններ, որք կը հաստատէին նախընթաց շաբթուան մէջ Մասքուայէ մեզ հաղորդուած տեղեկութիւնները, վերաբերմամբ Կաւկասեայ ազգային վարժարանց խնդրոյն։ Սուքիաս Եպիսկոպոս Պարզեանց Բեռլրսպուրկէ գրած է առ Սինոդն թէ Կայսրը չհաճեցաւ լսել իւր խնդրուած, և Նախարարք յայտարարեցին թէ Կայսեր ստորագրած օրէնքն անփոփոխելի և անդառնալի է։ Ռուսիոյ հեռագրական գործակալութիւն մ'ալ կ'իմացնէ թէ Սինոդը, Պարզեանց Եպիսկոպոսի ձեռնարկին անյաջող ելքը տեսնելով, ի խորհրդակցութիւն հրաւիրած է Վիճակաւոր Առաջնորդներն։ Ի վերջոյ, ընթերցողք անշուշտ հարկ եղած ուշադրութեամբ կարդացած են այս ծանրակշիռ խնդրոյ վրայ մեր Տփղիսի Թղթակցին նամակն, որ հրատարակուեցաւ շաբաթ աւուր թուով։ Վարժարանաց խնդրոյն տագնապալի երեւոյթ մը ստացած լինելուն նկատմամբ նախապէս մեզ հաղորդուած լուրերն այսու հոր ստուգութիւն մը կը գտնէ։ Բայց յոյսով նշելի մ'ալ պակաս չէ։ Կաւկասեայ Նախկին Փոխարքայ Մ. Միքայէլ Նիքոլայեվիչ Մեծ-Դուքսը Պարզեանց Եպիսկոպոսին յայտնուեր է թէ պիտի բարեխօսէ Կայսերմօտ, « որպէս զի Հայոց ընդհանուր «նոյնչափ արտօնութիւն իրենց ուսումնարանաց վրայ, որչափ կը վայելեն «միւս հպատակ ազգերն »։ Այս վերջին տեղեկութենէն կ'երեւի որ սպասելի է թէ Կաւկասեայ Հայոց վարժարանները ևս ազատ դժուարութիւններէ անցնելու մասնաւորութիւնը էապէս բացառիկ հանգամանք մ'ունին, այնպէս որ Հայոց համար շնորհ մ'եղած պիտի համարուի եթէ Հայոց դպրոցներն ենթարկուին նոյն կացութեան յարաւմ են ուրիշ ազգաց դպրոցները։ Կը յուսանք սակայն թէ Սինոդն և Հայ Վիճակաց Առաջնորդք բաւական կ'ունենան բարոյական քաջութիւն՝ յետաձգելու ամեն ինչ ասա-բեր սնօրինութիւն, մինչեւ որ նոր Կաթողիկոսը պաշտաման գլուխն անցնի, յորժամ թերեւս լաւագոյն կարգադրութիւն մը կարենայ լինել, կամ որոշեալ կարգադրութեան մեղմացում մը ձեռք բերուի։

* * *

ՀՈՅ ԳՈՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ռումանիոյ Հայոց ազգային պաշտօնական մարմինք գիմած են ի Պարիարքարան, խնդրելով որ ըստ սովորութեան հոգեւոր այցելու մը զրկէ իրենց, մինչեւ Ռումանիոյ հայ գաղթականութիւն, և ազգային ոգին ի նորոյ արծարծելու իրենց մէջ։ Միանգամայն ցաւ կը յայտնեն այսպիսի այցելուի մը ցարդ զրկուած չլինելուն համար։ Մեզ ասէպ խօսած ենք հայ գաղթականութեանց հետ ազգային և հոգեւոր հաղորդակցութիւններն անընդհատ պահելու աւագ կարեւորութեան վրայ, և Ռումանիոյ Հայոց բոլորքն ու խնդիրն առիթ կ'ընծայեն մեզ վերստին յիշեցնելու այս ճշմարտութիւն։ Տարակոյս չունինք թէ Ազգ. Վարչութիւնը պիտի փութայ գոհացում տալ Ռումանիոյ հայ գաղթականութեան։ Ինչպէս այլ և այլ ժամանակներ Եւրոպայի զանազան մասանց մէջ հաստատեալ հայ գաղթականութիւններ, նաև Ռումանիոյ հայ գաղթականութիւնն, Հայոցմէ բարձրագոյն քաղաքակրթութեամբ մը օժտեալ ժողովրդի մը մէջ իյնալով, շատ մեծ կորուստներ բրած է, թէ թուոյ և թէ ազգային զգացմանց կողմէ յոյժ նուազած ու տկարացած է։ Եթէ անցեալն մէջ ծանր կորուստք կրած են լինել, զի ազգային գլխաւոր մարմնոյն հետ յարաբերութիւնք կամ բնաւ չկային և կամ յոյժ դժուար էին, մեծ ամօթ է մեզ եթէ քաղաքակրթութեան արդի վիճակին մէջ, երբ ամեն դիւրութիւններ ունինք շարունակ հաղորդակցութեան մէջ գտնուելու մեր գաղթական եղբարց հետ, թող տանք որ Կ. Պոլսէ 3-4-5 օր հեռաւորութեամբ հայ ժողովրդեան հատուածներ կորընչիս ամբոխ օրէ, օտարանալով Հայութենէ։ Այցելու աջնանաւոր հովիւ մը կարող է ազգային ոգին արծարծել՝ ինչպէս Ռումանիոյ նոյնպէս ուրիշ տեղերու հայ գաղթականութեանց մէջ, ազգային կրթութիւն մը կազմակերպել և անոր պահպանման միջոցներ ցոյց տալ, ընդհանրապէս հայ գաղթականութեան մէջ զանազան մասանց միջեւ գործակցութիւնները բառնալ, և ջնջել, ի մի բան, որ լիապէս օգտուելով հանգերձ եւրոպական քաղաքակրթութենէն որոյ մէջ կ'ապրին, չը հեռանան Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ ծոցէն, չը թողուն հայ լեզուի գործածումն, և չմոռնան իրենց համարիւն ազգակիցներ որք բնակեալ են Փոքր Ասիոյ խորերը։ Հայոց մեծամասնութեան Կեդրոնական Վարչութենէն համար կատարեալ հոգածութեան արժանի խնդիր մ'է այս, յորում կը յուսանք թէ Կրօնական և Քաղաքական ժողովները չպիտի թերանան կատարել իրենց բացայայտ պարտականութիւններ, և ի հարկին այս ուղղութեամբ մղում մ'ալ պիտի ստանան Ազգ. Երեսփոխանութեան կողմէ։

* * *

ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻՑ

Անցեալ շաբթուան լրոյց կարգին մէջ կարդացինք թէ մայրաքաղաքիս այլ և այլ կողմերը նոր քահանայից ձեռնադրութեան շարժումի մը կը տեսնուին եթէ պակաս քահանայներ կան և. եթէ թաղի մը ժողովուրդն յանձն կ'առնու պահպանել նորընծայ քահանայնեն, առարկութիւն չի կրնար լինել նոր քահանայից ձեռնադրմանն։ Կ'սազենք սակայն երկու խօսք ըսել ընդհանրապէս ձեռնադրուող քահանայից անձնական հանգամանաց և արժանեաց ստուգութեան վրայ։ Հաղորդագրեալ չէ դրժբախտաբար տեսնել իրենց արհեստից կամ առեւտրական գործոց մէջ անյաջող ելած անձեր, որք, թէեւ զուրկ հարկաւոր ուսումէ և կրթութենէ, քանի մը թաղեցիներ հաճեցնելով, անոնց միջնորդութեամբ կը խնդրեն և կ'ընտանան կրօնական իշխանութենէն քահանայական ձեռնադրութիւն, իբրեւ ապրուստի դիւրագոյն միջոց։ Այս տեսակ բանտանիդրական ձեռնարկութեանց մէջ յաջողածներ շատ կան, որք տաներու և խանութներու տէր եղած են քահանայութեամբ, զոր կը ցաւինք ըսել թէ խղճէ չէին ըրած ի կիր արկանել իբրեւ ա՛և է աշխարհական արհեստ, լոկ դրամ շահելու դիտաւորութեամբ։ Կը հարցնենք թէ, հայ եկեղեցականութեան պատիւը կ'աւելնայ, հայ ժողովրդեան քով վայելած յարգանքը կ'աճի՞ և մեր բնտանեաց հոգեւոր մատակարարութիւնը կը բարւոքի՞ երբ բազմապատկին այս կարգի քահանայագործութիւնք։ Անցեալներր գոհութեամբ լսեցինք թէ Կրօն. Ժողովն որոշեր է քահանայական ձեռնադրութեան արտօնութիւն չտալ այնպիսի թեկնածուաց, որք ապրուստի միջոցէ զուրկ են բոլորովին։ Պէտք է որ ճշդիւ ի գործ դրուի այս կանոն։ Պէտք է որ քահանայութեան փափաքող անձինք շատ երիտասարդ չլինին։ միջոց ունեցած լինին, իբրև աշխարհական, մասնակցելու կենաց կռուոյն, և փոքր ի շատէ ապրուստի դիրութիւն գտած. օժտուած լինին ըստ կարի մաքուր վարքով ու բարքով, պատիւ և ո՛չ արատ բերելու համար այն նուիրական կարգին որում կը փափաքին անդամակցիլ. և վերջապէս, — այլ ո՛չ իբրեւ յետին պայման, — պէտք է որ բաւական ուսեալ լինին գէթ հայ լեզուի մատենագրութեան մէջ, որպէս զի կարող լինին ճշդիւ հասկնալու բացատրել եկեղեցւոյ խորհուրդները, զորս պիտի կարդան ամեն օր։ Արդ, այս չորս էական և անհրաժեշտ հանգամանքներ արդեօք կը տեսնուին թեկնածուաց նոր խմբին մէջ, զոր խնդիր է արդ քահանայ ձեռնադրել։ Մեզ տեղուած տեղեկութիւնք չեն ներեր հաստատական պատասխան մը տալ կատարելապէս։ Այլ ինչ որ լինի, կը հաստատենք թէ կրօնական իշխանութիւնը ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ կը մնայ եթէ այառութեամբ, կողմնակցութեամբ կամ անհոգութեամբ եկեղեցական սրբեմբ տրուի այնպիսի անձերու, որք մեր եկեղեցեաց և մեր ընտանեաց մէջ քահանայից յատուկ պատկառելի և պատասխանատու դիրքը բռնելու ամեն յարմարութիւն չունին։ Աւելորդ է բացատրել թէ եկեղեցական մարմնոյն մեր ընտանեաց հետ ուղղակի յարաբերութիւն ունեցող մասն է քահանայական դասն, որ շատ մը նկատմամբք կարեւորագոյն դեր մը կը կատարէ համայն հայ կղերին մէջ։ Ժողովուրդն իրաւամբ տրամադիր է քահանային արժանիքէն և բարք ու բարքէն դատելու համայն կղերին վիճակը. զի ամենէն աւելի քահանային հետ յարաբերութեան մէջ է։ Եթէ քաջալսումն և բարեկիրթ լինին մեր կուսակրօն եկեղեցականք, բայց եթէ տգէտ և ստորին մնայ մեր քահանայից դասը, տակաւին հայ ընկերութեան վրայ ողբալի ազդեցութիւն մ'ի գործ պիտի դնէ կղերը. զի ժողովրդեան հետ ամեն օր կենակցող, անոր ընտանեաց բոլոր գաղտնիքը գիտցող և ներքին ցաւերուն դարման տաներու կոչուող եկեղեցականք քահանայները միայն կրնան լինել։ Քահանայից այս բացառիկ դիրքն ստէպ նկարագրուած է։ Եւ եթէ անգամ մ'ևս կը յիշեցնենք, մեր միակ նպատակ է այժ տալ այն գիտողութեան թէ, կրօնական իշխանութիւնը թեթեւութեամբ տալու չէ իրմէ խնդրուած արտօնութիւնները նոր քահանայներ ձեռնադրելու մասին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄՈՐՄՈՆԻ ԵՒ ԶԻՆԱՑԻՐ. Միացեալ Նահանգաց մէջ խստութիւնք պիտի աւելնան Մորմոնաց և Զինացի գաղթականաց դէմ։ Նոր Նախագահին բանաձեւութիւնը կանխատեսել կուտայ զայս։ Բազմակնութիւնը պիտի արգիլուի։ Պ. Բլիվլէնտ բացորոշապէս կը յայտարարէ զայս։ Բազմակին Մորմոնները և ես պատրաստ ենք ետ դառնալ, եթէ դուք ալ հաճիք ետ դառնալ և Բրոթիվերի ուրիշ կիրքերը մոռանալ։

—Ո՞չտի ետ կը մնանք։

—Երեք օր առ նուազն։

Կէնարման լուութեամբ մտիկ կ'ընէր Բաթարային խօսքերն։ Տարակոյս չկար որ մ'ըդն իւր տակարութեան պայմաններուն հակառակ վարուած չէր։ Իւր ջորիները չէին կրնար աւելի առաջ երթալ։ Սակայն երբոր ետ դառնալու առաջարկն եղաւ, Կէնարման իւր ընկերաց դառնալով ըսաւ.

—Կուզէ՞ք անպատճառ անցնիլ։

—Մեք ձեր եռեւէն գալ կ'ուզենք, պատասխանեց Թոմ Ասոթին։

—Մինչեւ իսկ ձեր առջեւէն երթալ, աւելացուց Բաթարէյ։ Ի՞նչ է մեր ընելիքը վերջապէս։ լերանց գագաթի մը անցնիլ, որոյ միւս կողման գտնվարերն անբաղդ ատաքար աւելի դիւրին էջ մը կ'ընծայեն։ Այնու հետեւ Արժանթինցի պաքուէանները կը գտնենք, որք կ'առաջորդեն մեզ Բաթարաներուն մէջ, և արագընթաց ձիեր, որք վարժուած են դաշտերուն մէջ արշաւելու։ Օ՛ն յառաջ ուրեմն, առանց ատատանելու։

—Օ՛ն յառաջ, գոչեցին Կէնարմանի ուղեկիցք։

—Դուք չէ՞ք դար մեզ հետ, հարցուց Կէնարման Բաթարային։

—Ես ջորեպան եմ, պատասխանեց նա։

—Դուք գիտէք։

—Գէտք չունինք անոր, բաւ Բաթարէյ։ այս պատուարի միւս կողմը կը գտնենք Անթուքոյի շուքերն, և ես կը խոստանամ Բոթրիլիէրաց լաւագոյն առաջնորդին շան դիւրութեամբ և ուղղակէս լերան տորոտն իջուցնել ձեզ։

Կէնարման՝ Բաթարային հաւիր տեսնելով՝ ճանաչեց զայն իւր ջորիներուն ու ջուրեանաց հետ։ Զէնքերը, գործիներն և նպարեղէնը մէջերնին բաժնեցին եօթն ուղեւորք, և համաձայնութեամբ որոշեցին անմիջապէս շարունակել վերելութիւնն, և եթէ պէտք լինէր, գիշերին մէկ մասն ալ քալել։ Զախակողմեան գաբիպարին վրայ խեղդիւր և առագարին շուրջ մը կար, զոր ջորիները չէին կրնար անցնիլ։ Մեծ եղան գժուարութիւնք, բայց երկու ժամ յաջողութենէ և պտոյտներէ յետոյ՝ Կէնարման և ընկերք Անթուքոյի կրճին մէջ դտան դիրենք։

Բուն Անտեան մասին մէջ էին, որ Բոթրիլիէրաց բարձրագոյն ծայրէն հեռի չէ։ բայց բացուած շաւղի կամ որոշ անցի երեւոյթ չկար։ Լերան այս մասը տակնուվրայ եղած էր վերջին գետնաշարժերէն, և հարկ եղաւ եւսքան դեւս լեռնագագաթին բարձունքն ելնել։ Բականէյ բաւական չիմացեալ ճանրան ատան չդտնելուն համար։ և գժնդակ յաջողութեանց սպասեց Անտեանց գաղտնի ելնելու համար։ մասն դի անոնց միջին բարձրութիւնը տասն-մէկ և տասն-երկու հազար վից հարիւր սանաչափին մէջերն է։ Բաւարեալ աղաբար օդն հանդարտ էր, երկինք պարզ, եղանակը նպաստաւոր։ բայց ձմրան մէջ, մայիսին մինչեւ հոկտեմբեր, այսպիսի վերելութիւն մ'անհնարին էր։ ուղեւորք չէին կրնար դիմանալ ցուրտին սառակութեան, և դիմացողներն ալ չէին կրնար դերծանիլ «թեմբորալ» կոչուած փոթորիկներ։

Գիշերն ի բուն վեր եկան, մինանց ձեռքէ բռնելով դիրար վեր կը քաշէին զրեթէ անմատոյց սարահարթներու վրայ, լայն և խոր պատուռածոց վրայէ կը ցատկէին. թեւեր թեւերու կցուելով պարանի պաշտօն կը կատարէին, ուսերն ալ սանդուղներու, այնպէս որ այս անվնաս մարդիկ Իրարեան խաղուց խնդութիւններուն անձնատուր եղող հոպիտներու կը նմանէին։ Ցայժամ Մելբուռնի ուժն ու Ուիլսոնի ճարպիկութիւնն հաղարաւոր տարիներ ունեցան վարժուելու։ Այս երկու քաջ Սիսիֆացիք բարեպատակեցան։ Բանի՞ անգամ ուղեւոր ջնարաց չկրնար ճանրան շարունակել՝ առանց անոնց անձնուիրութեանն ու քաջասրտութեան։ Կէնարման աչքէ չէր վրիպեցներ Թոպէրթի պատանեակը, զոր տարիքն ու աշխատանքն անհոգնութեանց կը մղէին։ Բանակել բոլորովին ի գիրանական կատարելութեամբ յառաջ կը խաղար։ Իսկ հոպարապետը պէտք եղածէն աւելի չէր շարժեր, ոչ աւելի, ոչ պակաս, և անդադար շարժմամբ մը կը վերելակէր։ Կը նշմարէ՞ր արդեօք թէ քանի մը ժամէ հետէ վեր կ'ելնէր, հաւասար չէ. թերեւս կ'երեւակայէր թէ վար կ'իջնէր։

Առաւօտեան ժամ հնգին ուղեւորք եւ. թերն հազար հինգ հարիւր ոտք բարձրութեան հասած էին ծանրաչափական դիտողութեանց հաշուով։ Երկրորդ ական սարահարթներուն վրայ կը գտնուէին յայնժամ, որ լերան դալարաբեր մասին վերջին սահմանն էին։ Անդ կը վազվզէին քանի մը կենդանիք, որք կրնային ուրախութեան կամ բարեղուութեան առիթ լինել որոշելի մը։ Զոյս քաջ դիտէին նոյն իսկ այդ թեթեւաշարժ կենդանիք, վասն զի հեռիէն մարդոց մատնելը տեսնելուն պէս կը փախչէին։ Եւ էին լամա, թանկագին կենդանի լեռնային, որ ոչխարին, եղան և ձիուն տեղը կը բռնէ, և կ'ապրի անդ՝ ուր ջորին իսկ չկրնար ապրիլ։ Շինչիլա, փոքրիկ կոր ծոզ հեզաբարոյ, թաւատեւ, որ նապաստակին և ափրիկեան ճագարին մէջ տեղը կը բռնէ, և որոյ եռեւէն թաթերն ագեմպի երեւոյթ կուտան իրեն։ Սխրալի է այդ թեթեւ կենդանւոյն սիրուն պէս ծառոյ կատարներուն վրայ վազվզելը տեսնել։ Թռչուն չէ, կ'ըսէր Բաթարէյ, բայց արդէն չորքոտանի մ'ալ չէ։

Սակայն այդ կենդանիք լերան վերջին բնակիչները չէին։ Ինն հազար ոտք բարձրութեան մէջ, յաւերժական ձիւներուն սահմանին վրայ, կ'ապրէին տակաւին, և խմբովին, որոնոյ կենդանիք անհամեմատ գեղեցիկ, այն է պակ, երկայն և մետաքսեայ սաեւոյ։ ապա այն տեսակ մ'անեղջիւր, գեղեցիկ և սէգ այծ նրբասուն, զոր բնագէտք վիկուն անուանած են։ Բայց մոտ երթալ՝ մարէ իսկ պէտք չէր անցուցնել, վասն զի հապիւ կարելի էր տեսնել զայն։ Խոյն կը փախչէր թռչնական արագութեամբ, եւ անչշնչնչ կը սահէր ձիւնական անմատիչ ծածկութիւնն մէջ։

Նոյն ժամուն վերնագաւառաց տեսքը բոլորովին ակապէս այլափոխեալ էր։ Պաղպաջուն սառոյցներու մեծամեծ գաւիթներէ ոմանց մէջ կապտորակ, ամեն կողմէ ցցուեալ էին, եւ արեւուն առաջագիծները կը ցոլացնէին։ Վերելութիւնն յոյժ վտանգաւոր եղաւ այն ժամանակ։ Ամեն քայլափոխի հարկ էր նախ ուշադրութեամբ զննել գետինն, եւ պատուռածներն ստուգել։ Ուիլսոն ամենուն առջեւէն կերթար, եւ ոտքովը կը փորձէր սառնամանուտ գետինն։ Ընկերներն ալ ճշդիւ անոր ոտից հետքերուն վրայէն կը քալէին, առանց ձայն հանելու, վասն զի ամենափոքր չշնչնչն, օդին խաւերը ցնցելով, կրնար յանկարծ զրգռել ահագին ձիւնակրպտերն, որք իրենց գլխուն վրայ կախուած էին եօթն-ութ հարիւր ոտք բարձրն։

Թուփերուն սահմանն հասած էին, յորոց երկուհարիւր յիսուն ծոզաչափ վար սիպաբոյսը եւ կախտենիք յաջորդեցին։ Երբոր ոտան և մէկ հազար ոտք բարձրութեան հասան, այդ տունկերը ալ թողին խոտոն երկիրն, եւ բուսոց հետք բնաւ չմնաց։ Ուղեւորք անգամ մը միայն կանգ առած էին, ժամ ուզին, հանուօտ ճաշով մ'իրենց ուժը նորոգելու համար, եւ գերմարդկային քաջութեամբ չարունակեցին վերելութիւնը, գիմագրաւելով մանգաց, որք հետզհետէ կը մեծնային։ Հարկ եղաւ սարահարթներու սրածայր անկեանց վրայ ոտք նետելով՝ այնպիսի վիհերու վրայէ անցնիլ, որոց խորը գիտելու չէր համարձակեր իրենց աչք։

(Շարունակելի)

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱԻԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՒՔՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

ՏԱՍՆԵՐԿՈՒ ՀԱԶԱՐ ՈՏՆԻՊԱՓ ՕԳԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

—Մոլորեցա՞ք ճանրէն, հարցուց։

—Ո՛չ, Միլորտ, պատասխանեց Բաթարէյ։

—Սակայն Անթուքոյի անցին մէջ չե՞նք։

—Այո՛, հոն ենք։

—Չէ՞ք սխալիր։

—Ո՛չ, չեմ սխալիր։ Ասպիկ կրակի մը մնացորդ զոր Հնդիկները վառած են, և մատակ ձիոց ու ոչխարաց երամակներու թողուցած հետքեր։

—Ըսել է թէ այս ճանրէն անցած են։

—Այո՛, բայց ոչ եւս պիտի կրնան անցնիլ։ վերջին երկրաշարժն անանցանելի ըրած է։։։

—Ջորիներուն, պատասխանեց հաղարապետը, բայց ոչ մարդոց։

—Ա՛, այդ ձեր գիտնալու բանն է, պատասխանեց Բաթարէյ։ Ես կրցածս ըրի։ Ջորիներս և ես պատրաստ ենք ետ դառնալ, եթէ դուք ալ հաճիք ետ դառնալ և Բոթրիլիէրի ուրիշ կիրքերը մոռանալ։

—Ո՞չտի ետ կը մնանք։

—Երեք օր առ նուազն։

Կէնարման լուութեամբ մտիկ կ'ընէր Բաթարային խօսքերն։ Տարակոյս չկար որ մ'ըդն իւր տակարութեան պայմաններուն հակառակ վարուած չէր։ Իւր ջորիները չէին կրնար աւելի առաջ երթալ։ Սակայն երբոր ետ դառնալու առաջարկն եղաւ, Կէնարման իւր ընկերաց դառնալով ըսաւ.

—Կուզէ՞ք անպատճառ անցնիլ։

—Մեք ձեր եռեւէն գալ կ'ուզենք, պատասխանեց Թոմ Ասոթին։

—Մինչեւ իսկ ձեր առջեւէն երթալ, աւելացուց Բաթարէյ։ Ի՞նչ է մեր ընելիքը վերջապէս։ լերանց գագաթի մը անցնիլ, որոյ միւս կողման գտնվարերն անբաղդ ատաքար աւելի դիւրին էջ մը կ'ընծայեն։ Այնու հետեւ Արժանթինցի պաքուէանները կը գտնենք, որք կ'առաջորդեն մեզ Բաթարաներուն մէջ, և արագընթաց ձիեր, որք վարժուած են դաշտերուն մէջ արշաւելու։ Օ՛ն յառաջ ուրեմն, առանց ատատանելու։

—Օ՛ն յառաջ, գոչեցին Կէնարմանի ուղեկիցք։

—Դուք չէ՞ք դար մեզ հետ, հարցուց Կէնարման Բաթարային։

—Ես ջորեպան եմ, պատասխանեց նա։

—Դուք գիտէք։

—Գէտք չունինք անոր, բաւ Բաթարէյ։ այս պատուարի միւս կողմը կը գտնենք Անթուքոյի շուքերն, և ես կը խոստանամ Բոթրիլիէրաց լաւագոյն առաջնորդին շան դիւրութեամբ և ուղղակէս լերան տորոտն իջուցնել ձեզ։

Կէնարման՝ Բաթարային հաւիր տեսնելով՝ ճանաչեց զայն իւր ջորիներուն ու ջուրեանաց հետ։ Զէնքերը, գործիներն և նպարեղէնը մէջերնին բաժնեցին եօթն ուղեւորք, և համաձայնութեամբ որոշեցին անմիջապէս շարունակել վերելութիւնն, և եթէ պէտք լիներ, գիշերին մէկ մասն ալ քալել։ Զախակողմեան գաբիպարին վրայ խեղդիւր և առագարին շուրջ մը կար, զոր ջորիները չէին կրնար անցնիլ։ Մեծ եղան գժուարութիւնք, բայց երկու ժամ յաջողութենէ և պտոյտներէ յետոյ՝ Կէնարման և ընկերք Անթուքոյի կրճին մէջ դտան զիրենք։

Բուն Անտեան մասին մէջ էին, որ Բոթրիլիէրաց բարձրագոյն ծայրէն հեռի չէ։ բայց բացուած շաւղի կամ որոշ անցի երեւոյթ չկար։ Լերան այս մասը տակնուվրայ եղած էր վերջին գետնաշարժերէն, և հարկ եղաւ եւսքան դեւս լեռնագագաթին բարձունքն ելնել։ Բականէյ բաւական չիմացեալ ճանրան ատան չդտնելուն համար։ և գժնդակ յաջողութեանց սպասեց Անտեանց գաղտնի ելնելու համար։ վասն զի անոնց միջին բարձրութիւնը տասն-մէկ և տասն-երկու հազար վից հարիւր սանաչափին մէջերն է։ Բաւարեալ աղաբար օդն հանդարտ էր, երկինք պարզ, եղանակը նպաստաւոր։ բայց ձմրան մէջ, մայիսին մինչեւ հոկտեմբեր, այսպիսի վերելութիւն մ'անհնարին էր։ ուղեւորք չէին կրնար դիմանալ ցուրտին սառակութեան, և դիմացողներն ալ չէին կրնար դերծանիլ «թեմբորալ» կոչուած փոթորիկներ։

Գիշերն ի բուն վեր եկան, մինանց ձեռքէ բռնելով դիրար վեր կը քաշէին զրեթէ անմատոյց սարահարթներու վրայ, լայն և խոր պատուռածոց վրայէ կը ցատկէին. թեւեր թեւերու կցուելով պարանի պաշտօն կը կատարէին, ուսերն ալ սանդուղներ

աց դէմ ի գործ պիտի դրուին Ամերիկեան օրինաց ամենայն խստութիւնք։ — Ամերիկացի գործաւորք բաղում տարիներէ հետէ կը դանդատէին թէ պարտաւորուած են մրցակից լինել խեղճ և գձուձ չինացի սորուկներու, որք Միացեալ Նահանգները, մանաւանդ Քալիֆորնիա երթալով, ոչինչ գնով կ'աշխատին, և գործաւորաց թոշակներուն նուազեցուցման պատճառ կը լինին։ Չինացի գործաւորք կը դիմանան ամէն նեղութեան, հաւատարմապէս կը կատարեն ամէն աշխատութիւն, որչափ ալ տաժանելի. քիչով գոհ են, սակաւապէտ են, և երբ քիչ մը ստակ աւելցուցած են, չեն կենար ամերիկեան հողին վրայ, այլ կ'երթան Չինաստանի մէջ ապրիլ իրենց խնայութեամբ։ Այս կացութեան վերջ տալու համար, օրէնք մը արդէն քուէարկուած էր, որ կ'արգիլէր Բուէ կոչուած չինացի գործաւորաց ներմուծումն յԱմերիկա։ Պ. Քլիվլէնտ կը խոստանայ ոյժ տալ այս օրէնքի կիրառութեան։

* *

ԱՆԳԼԻԱ. ԵՒ ԴԵՐՄԱՆԻԱ. Թարգ. իւր մէկ վերջին թուով հրատարակեալ խմբագրական յօդուածի մի մէջ, պարզապէս «անտեղի» կը համարի որ իրարու ցեղակից և կրօնակից երկու մեծ ազգեր, ինչպէս են Անգլիացիք և Դերմանիոյ գաղթային գրաւմանց. զի անգլիական գաղթականութիւնք շատ ընդարձակ և բաւական են արդէն, և ամ՛ըստ ամէ կը զօրանան ու կը զարգանան։ Այս առթիւ կը յիշէ անգլիական գլխաւոր գաղթականութեանց գործակալներուն և Պատերազմական ու Գաղթային Նախարարութեանց ներկայացուցիչներուն միջև նախընթաց շաբաթու մէջ տեղի ունեցած խորհրդակցութիւններն, որոց նպատակն էր ճշդել այն միջոցներ որով յիշեալ գաղթականութիւնք պիտի նպաստեն աշխատանքի մէջ անգլիական բանակին ի հիւսիսային Ամերիկէ կատարեալ կռուած արշաւանքին։ Անգլիոյ գաղթականութիւնք այսպէս ոչ միայն կը զօրանան, այլ նաև կը զօրացնեն այն կապերը որով միացեալ են Մայր–Հայրենեաց հետ։ Այսպիսի կացութեան մը մէջ Անգլիա բնականապէս պէտք չունի նախանձելու Դերմանիոյ գաղթային ձեռնարկութեանց։ Ընդհակառակն, որովհետեւ այդ ձեռնարկութեանց պատճառաւ Անգլիա և Դերմանիա աշխարհի գրեթէ ամէն կողմն ուղղակի շօշափման մէջ կը սկսին գտնուիլ, հարկ է որ երկու ազգերուն միջև յարաբերութիւնք սովորականէն աւելի մտերմական հանդամանք մը զգենուն։ — Այս փափաք կ'երեւի թէ իրականութիւն պիտի դառնէ։ Ինչպէս ծանուցեալ է արդէն, Պիզմարք իշխանն և Լորտ Կրանվիլ Խորհրդարանաց մէջ հաշտասիրական բացատրութիւններ տուին, իրարու հետ բարեկամ մնալու պէտքն հաստատելով, և ինչպէս Լորտ Կրանվիլ ինքն իսկ ծանոյց պաշտօնապէս, «մէջդէպը» փակուած կրնայ համարուիլ։

* *

Լաբէոն, 7 մարտ. Դատաստանութեան ոճրով մեղաւոր ճանչցեալ պիլճիայի ժանսէնի և Քենեբերի դատաստանն այսօր վերջացաւ։ Ժանսէն յանցաւոր դատուեցաւ, զի ապացուցեալ էր թէ գերմանացի սպայից ոմանց առաջարկած էր իրենց պաշտման վերաբերեալ գինուորական գաղտնիքներ վաճառել ի Հաչիս Ֆրանսայի։ Ժանսէն 8 տարի շքեղ թագակալ աշխատութեան դատապարտեցաւ։ Իսկ Քենեբէր անմեղ դատուեցաւ։

Դատաստանի մէջ յայտնուեցաւ թէ 1878էն ցմեղ 1882 Ժանսէն բնակած է ի Բուլոն իրլ և ընդհանուր գործակալ Ֆրանսայի պատերազմական Նախարարութեան, նպատակ ունենալով ձեռք բերել և ֆրանսական պաշտօնատան վաճառել Գերմանիոյ զինուորական գաղտնիքները։ 80 մարք վճարելով Մէսպէր ենթասպայի մը, ստացաւ Գերմանիոյ ութերորդ զօրաբանակին շարժուն վիճակի մէջ դրուելուն յատակագիծը։ 800 մարք կաշառքով մը, համոզեց Շնայտեր յինենպեան՝ իր զօրապետին բացայայտութենէն օգուտ քաղելով իրեն (Ժանսէնի) տալու եօթերորդ զօրաբանակին շարժուն վիճակի մէջ դրուելուն վերաբերեալ նորագոյն հրահանգները։ Ժանսէն այս կարեւոր պաշտօնագիրը գողնալու համար կեղծ բանալիներ բերաւ տուաւ Շնայտերի։ Ի Վէզել, Քոպլենց և Մարնիս, Ժանսէն ունէր ստորագասներ, որք յիշեալ քաղաքաց մարդութեանց յատակագիծերը ղրկեցին Լուսնոյ, ինչպէս նաեւ հինգերորդ և մեծասաներորդ զօրաբանակաց և պատերազմական բանակին շարժուն վիճակի մէջ դրուելուն յատակագիծերը։

Ոստիկանութեան գործակալ մը, Վանէսի անուն, յայտնեց Ժանսէնի մեքենայութիւնները Պերլինի Ոստիկանութեան մօտ։ Ժանսէն առաջարկած էր Ոստիկանութեան իւր մեղակցայ անուններն, անոնց քով դնուած կեղծ բանալիներն և դաւաճանութեան ուրիշ ապացոյցներ ալ 1,200 մարքի փոխարէն, բայց Ոստիկանութիւնն յանձն չառնլով, ուղղակի փնտռած և երեւան հանած էր ինչ որ հարկ էր Ժանսէնի դատապարտութեան համար։

Առաջին անգամը չէ որ Գերմանիոյ մէջ կը բռնուին և խստու կը պատժուին այն լրտեսներ զորս Ֆրանսայի պատերազմական Նախարարութիւնը կը գործածէ Գերմանիոյ զինուորական գաղտնիքները ձեռք անցուցանելու համար։ Այս մասին Գերմանք աւելի ճարպիկ են։

— Զուիցերիոյ Դաշնակցային կառավարութիւնը կը խորհի արտաքին քաղաքական բոլոր ապաստանեալներն, որք առնուազն 1,000 հոգի են։ Արդէն խիստ միջոցներ որոշուած են ասոնց ծայրայեղ մասին դէմ։ Պէրնի, Զուրիխի և Ս. Կալլենի մէջ 50ի չափ օտարազգիներ ձերբակալուած են, որք խորհրդ ըրած են եղեր կրակ տալու Պէրնի մէկ թաղին, և այսու ծագելիք չիմութենէն օգուտ քաղելով, օդն հանել Դաշնակցային Պալատն իսկ։ Գաւառաց մին ծանուցած էր ոստիկանութեան զայս ստանալական խորհուրդ։ Պաշտօնական քննութիւն մը կը կատարուի այժմ։ Հետաքրքրաշարժ է իմանալ թէ օտարազգի ապաստանեալներ ինչ պատճառ կրնային ունենալ այսպիսի թշնամանք մ'ընելու Կառավարութեան մը, որ Եւրոպայի ամէն Կառավարութիւններէն աւելի ազդեցիկ պաշտպանութիւն մ'ընծայած է միշտ օտար երկիրներու քաղաքական հալածելոց։

— Նաբոլիի օրինակին հետեւելով, Հռոմի Քաղաքապետութիւնը ծրագիր մը ներկայացուց կառավարութեան, քանդելու համար Հռոմի ամենէն աղտոտ ու վատառողջ թաղերն, իրրեւ լաւագոյն ապահովութիւն հասարակաց ախտերու դէմ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐ

ՓԱԿՈՒՄՆ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԻ ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԱՑ

ՄԵՐԹՈՒՄ Ս. ՍԻՆՈԴԻ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆ

Այս առաւօտ Բեդրպարկի մեր մասնաւոր թղթակիցը կը գրէ մեզ թէ փետր. 25ին փակուած են Հայոց բոլոր Ուսումնարանները, Գիտութեան կաբինետներուն մեծ և կաւկասիոյ կառավարչապետ Տնտուքոֆ–Քորսակոֆ իշխանին և Կրթական հոգաբարձուին ձեռամբ։ Այս միջոցը ձեռք առնուած է հակառակ Ս. Սինոդի խնդրանաց, որ կ'ուզէր յետաձգել խնդիրը, մինչեւ ցընտրութիւն նոր Կաթողիկոսին։

Այս ցաւալի լուր Կաւկասիայէն հեռագրով հաղորդուած է Բեդրպարկ, ուստից կը ծանուցուի մեզ։

Մանրամասնութիւններն յետոյ կը ստանանք և կը հրատարակենք։

Պատրիարքական Դեր. Տեղապահ Հայրը շաբաթ իրիկուն, ուշ ժամանակ հրաւէր ղրկեց Ազգ. Վարչութեան Խառն ժողովոյ բոլոր անդամից որպէս զի այս առաւօտ, ժամ 4ին յարտասովոր նիստ գումարին ի Ղալաթիա, խորհրդակցելու համար այն տեղեկագրոյն վրայ զոր Երուսաղէմի պարտուց բարձման նպատակով Ցանձնաժողովը պատրաստած լինելով, վարչութեան կարծիքը կը խնդրէ ստիպողաբար։

Ազգ. ժողովոյ Մայր Դիւանն եւս հրաւիրեալ է ներկայ գտնուիլ այսր նըստին, Խառն ժողովոյ հետ խորհրդակցութեամբ պատրաստելու համար այն հրահանգն որ, Ազգ. ժողովոյ վերջին որոշման համեմատ, հեռագրաւ պիտի հաղորդուի առ գաւառական առաջնորդս՝ էջմիածնայ կամեղիկոսական ընտրութեան առթիւ։

Ազգ. Պատրիարքարանի գործակատար Ֆրէնկեան Աբրահամ էֆ. շաբաթ օրը Բ. Դուռը գնաց, Ազգ. Վարչութեան կողմէ չորեքշաբթի օրը մատուցեալ թագրիրին պատասխանն ստանալու համար։ Կը յիշուի թէ այդ թագրիրով Պատրիարքական ընտրութիւնը վաւերացնող կայսերական Իրատէին փոխարինումը կը խնդրուէր։ Կրօնական գործոց տեսուչ Զիա պէյ հարկ եղած վստահեցուցիչ պատասխանը տուեր է։

Պատրիարքական Տեղապահ Հայրը նպատակութեան առնլով Նիկոմիդիոյ Դշնճրլար գիւղի ազգայնոց կարեկցական վիճակն, որոյ վրայ Պատրիարքարանի ուշադրութիւնն հրաւիրեցինք, Նիկոմիդիոյ առաջնորդարանէն հեռագրաւ տեղեկութիւն պահանջեց և միանգամայն հրաման ըրաւ Ղընճըլարցի Տ. Թադէոս քահանային որ ատ կը պանդխտի, որպէս զի իւր գիւղը վերադառնայ, հովուէ ժողովուրդն և հարկ եղածը տեղեկագրէ կեդրոնին։

Օրթագիւղի Թաղական Խորհրդոյ մեծաւեալ երկու անդամից ընտրութեան համար անցեալ շաբաթէն համեմատականի մեծացած չորս անուանց վրայ քուէարկութիւն կատարուելով երեկ, քուէից մեծամասնութեամբ Թաղական խորհրդոյ անդամ ընտրուեցան Մկրտիչ էֆէնտի Ճանըմեան և Յովհաննէս էֆէնտի Եսայեան։

Ըստ հրամանի Պատրիարքական Տեղապահ Հօր, Տ. Վահան վարդապետ Տ. Մինասեան՝ Պալատու եկեղեցին դընաց երեկ և յորդորեց ժողովուրդն ի սէր և ի միութիւն, և ի պաշտօն հրաւիրեց Նորընտիր առ ժամայ Թաղական խորհուրդն որոյ գիւանը կազմել տարով, տեղեկագրեց ի Պատրիարքարան։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԱՌՕՍ ԱՌՈՒՐ ՆԻՍՏը

Խառն ժողովը գումարեցաւ ի ներկայութեան Վահ. Տիգրան էֆ Եուսուֆեանի, և Ազգ. ժողովոյ գրաւոր հրահանգին համաձայն որոշուեցաւ տպել շրջաբերականաւ Գաւառ. մերձաւոր առաջնորդաց գրել, իսկ հեռաւոր առաջնորդաց ևս հեռագրել որ ապասեն վարչութեան հեռագրին ի մասին Կաթ. ընտրութիւն մասնակցութեան։

Երուսաղեմի պարտուց յանձնաժողովոյ առաջարկն, որով կը խնդրեր որ լիազօրութիւն տրուի իրեն, կրօն. ժողովոյ յանձնուեցաւ որ իւր կարծիքն յայտնէ չորեքշաբթի օր գումարելի Բաղ. ժողովոյն, որպէս զի նա ալ իւր խորհրդակցութեանց արդիւնքն հաղորդէ յառաջիկայ ուրբաթ օր գումարելի Ազգ. ժողովոյ։

Մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց մէջ հետեւեալ շրջաբերականը կարդացուեցաւ երէկ։

Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Կրօնական ժողովն Տնտեսական խորհրդոյ մատուցած մի պաշտօնագրէն տեղեկանալով թէ ազգային տրոց գանձումն դժուարացած է, և ակնկալեալ արդիւնքը ձեռք չբերուիր, ինչպէս կը տեսնուի հաւաքիչ պաշտօնէից ներկայացուցած հաշուէն՝ և տուած տեղեկութիւններէն, յանձնարարեց մեզ որ ի ձեռն քարոզչաց Ս. Եկեղեցեաց՝ որ ի մայրաքաղաքիս, և ի բացայայտութեան նոցին՝ աւագերիցաց յատուկ շրջաբերական յորդոր կարդամ առ համայն ազգայինս, որպէս զի փութան իւրեանց ազգային տուրքն անյապաղ վճարել Պատրիարքարանի կողմանէ կարգեալ հաւաքիչ պաշտօնէից։

Մանուցանելով զայս որոշում Կրօնական ժողովոյ Զերումդ Դերապատուութեան, արժան կը համարինք յանձնարարել Քեզ, որ հանիք յառաջիկայ Կիւրակէ օր յատենի Եկեղեցւոյ յորդոր կարդալ ազգաւորս բարեպաշտ և ազգասէր ժողովրդեան, որպէս զի ամէն Հայ յիշելով իւր այն պարտքն, զոր ունի ըստ Բոգ յոգուածոց հիմնական սկզբանց Ազգային Սահմանադրութեան, որ է՝ «Ազգ այնոց պարտականութիւն է՝ Ազգին պիտոյիցս պահանջած ծախքերուն մասնակից ըլալ իւրաքանչիւր իր կարողութեան չափովս» առանց յապաղման վճարել, մասնակցելով այն ծախուց որք արդի պարագայից մէջ կարի սիստղական են և ընդհանուր ազգին պատուոյն պահպանութեանն համար անհրաժեշտ,

Մնամ, Պատ. Տեղապահ

ԳԷՈՐԳ Ե. Վ. ՌՈՒՍՃՈՒԴԼԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կիրակի գիշեր Կայսերական պալատան մէջ փառաւոր հացկերոյթ մը տրուեցաւ, յորում ներկայ էին Բուսանական նախորդ դեսպանն ու դեսպանուհին, Եղմանական նախարարն, սպարապետ Օսման փաշա, Նուսրէթ փաշա, Տերվիշ փաշա, բժշկապետ Մավրոյէնի փաշա, Սելանիկի կուսակալ Հաղդը փաշա, Պ. Լահէյ և Տրէյսէ փաշա։

Վեհ. Սուլթանը մասնաւոր մեծարանօք հիւրընկալեց հրաւիրեալներն։ Սեղանէն յետոյ, Սելանիկի կուսակալ Հաղդը փաշա պատիւ ունեցաւ ներկայանալ Ն. Կ. Վեհափառութեան, որ բարեհաճեցաւ իր Ֆրանսերէն պատուանշանը շնորհել նմա։

Հաղդը փաշայի վեղերութեան հրամայեալ վարակը վաղն առաւօտ պիտի կարդացուի Ն. Վեհութեան ապարանքին մէջ, յԵմիրկէն։

Պէկիրատի օսմանեան դեսպան Խալիլ պէյ՝ Վիեննա գնացած է, դեսպանատան քարտուղար Մարգարեան էֆէնտիի հետ։

Վեհ. Սուլթանի քարտուղար Բէշիտ պէյ Բ. Դուռն երթալով երէկ՝ Ն. Կ. Վեհափառութեան կողմէ ինչ ինչ հրամաններ հաղորդեց առ Բարձր. Մեծ–Եպարքոսն։

Գարատաղի գործակատարն և Անգլիոյ, Գերմանիոյ և Իտալիոյ դեսպանատանց առաջին թարգմաններն երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցան Արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշայի և խորհրդական Ֆաքրի պէյի հետ։

Առեւտրական և երկրագործական նախարարութեան և Էվգաֆի նախարարութեան միջեւ ղընդարյէ հանքի մասին ծագած անհամաձայնութիւնը քննելու համար յիշեալ երկու նախարարութեան պաշտօնեաներէն բաղկացեալ մասնախումբ մը շաբաթ օրը գումարելով երկարօրէն խորհրդակցեցաւ այդ խնդրոյն վրայ։

Անցեալներն Աւստրիոյ Երեսփոխանական ժողովոյն մէջ Երեսփոխան մը Թուրքիոյ դէմ խօսած լինելով, Վիեննայի Օսմ. դեսպան Սատուլլահ փաշայի կողմէն եղած ազդարարութեան վրայ յիշեալ կառավարութեան պաշտօնական թերթն յետս կոչում բրեր է։

Սատեթ կը ծանուցանէ թէ Պ. Հիրշ չէ պատասխանած տակաւին Կայսերական կառավարութեան հրաւէրին և թէ Վահան էֆէնտիի ու Բիզա պէյի տեղ, որք Կայս. կառավարութեան և Պ. Հիրշի դասին իրաւարար դատաւոր ընտրուած և հրաժարական տուած էին, տակաւին յայսորդներ ընտրուած չեն։

Գրեցինք արդէն թէ Ֆէնէրի Պատրիարքարանի խառն ժողովը շնորհակալեաց ուղերձ մը մատուցած էր Կայսպատան, Վեհ. Սուլթանին կողմէ վերջերս նուիրեալ Թուղթային առթիւ։

Կը լսենք թէ Ռուսաց Ամեն. Պատրիարքը, դատարան և կրօնական գործոց նախարարութեան միջոցաւ, ուրիշ ուղերձ մ'ալ մատուցած է յոտս Կայսերական գահոյից, որով իւր և յոյն ազգին երախտագիտութիւն կը յայտնէ այն հայրական հոգածութեան համար որով Վեհ. Սուլթանը կրցաւ պահպանել զԹուրքիա Եւրոպայի մէջ անցեալ տարի վարակեալ ախտէն։

Յովակիմ Դ. Սրբազան՝ այդ գրով խոր շնորհակալութիւններին կը յայտնէ առ Ն. Կ. Վեհափառութիւնն որ Ֆէնէրի վերջին հրդեհին ժամանակ բարեհաճած էր ազգաս հրամաններ տալ թիկնապահաց միջոցաւ։ Այս յատուկ հոգածութեան և Կայսերական զօրաց անձնուէր ջանից շնորհիւ է որ կրցած է հրդեհէն ազատիլ Պատրիարքարանի ընդարձակ և բազմամեայ շէնքն՝ որ այնքան պատմական յիշատակներ կը պարունակէ։

Վեհ. Սուլթանն, ի պատասխանի այս ուղերձին, բարեհաճած է դատական և կրօնական գործոց նախարարի խորհրդական Բեհամիզ փաշայի միջոցաւ արտայայտել Պատրիարքին անձին նկատմամբ իւր տածած բարձր գոհունակութեան և համարման հաւատիքը։

Իսթէրն Էքսբրէս կը ծանուցանէ թէ Բ Դուռն հրահանգ տուեր է Փարիզի օսմանեան դեսպան Լուսա փաշային որպէսզի Օսմ. Պետութեան կողմէ իւր պատուիրակ բազմի Սիւէզի ջրանցին նաւարկութեան խնդրոյն համար գումարելի միջազգային Ցանձնաժողովոյն մէջ, որ իւր առաջին նիստը կունենայ այսօր։

Ներարկեալ դեսպանաց մասին՝ Ռուսիոյ Կայսեր գահակալութեան տարեդարձը լինելով, առաւօտուն հանդիսաւորապէս գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան Դեսպանատան մատրան մէջ։ Եկեղեցական արարողութենէն յետոյ, Պ. Նելիտոֆ դեսպանատան դահլիճին մէջ ընդունեց իւր պաշտօնատարաց և ռուսահպատակ երեւելեաց շնորհաւորութիւններն։

Կէս օրին, Օսմանեան պահակ շքեղազարդ Թնդանօթի 21 հարուածներով ողջունեց ռուսական դրօշակն։ Կայսր Պալատէն և Բ. Դրան յատուկ պաշտօնատարներ դեսպանատուն գնացին ի շնորհաւորութիւն։

Նախընթաց թուով ծանուցինք թէ Աւստրիոյ գահաժառանգ Ռուդոլֆ իշխանն և Մթէֆթանի իշխանուհին Միրամար շոգեկառքով մեկնած են Պէրուխէն Հռոդոս երթալու համար։ Արքայազնն ամբողջ նախ և առաջ Հռոդոսի մերձաւոր Մարբի կոչուած կղզին երթ են, ուր հնագիտական խուզարկութիւններ կատարող խումբ մ'աւստրիացի գիտնոց հրաւիրանօք որսորդութիւն ընելու յետոյ, Հռոդոս գնացեր են շաբաթ առաւօտ։

Իսկ այս առաւօտ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ իշխանն և իշխանուհին Ամթէնք գնացեր են։

Ֆրանսական դեսպանատան թարգման Պ. Ուլթրէյ արձակուրդով մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս։

Մատրիտի Նոբէլիդրոյ լրագիրը զրոյց մը կը յիշատակէ թէ Կ. Պոլսոյ սպանիական դեսպան Բոէլլոյ կոմսն Հռոմի դեսպան պիտի անուանի։

Շաբաթ օրն Իտալիոյ թագաւորին ծննդեան տարեդարձը լինելով (Ումբերթոյ թագաւորը ծնած է 1844ին) Իտալական դեսպանատան մէջ եւս հանդիսական ընդունելութիւնք եղան, և պատատան պաշտօնատարք շնորհաւորական այցելութեան գնացին։

Իտալացի նուագածուաց խումբ մ'առաւօտուն ազգային երգեր նուագեց դեսպանատան առջեւ։

Թէրճէմանը Հաղիգաթի կ'իմանայ թէ Պրուսայի գաւառին մէջ մանր դրամաց չգոյութեան պատճառաւ առեւտուրը խիստ դժուարացած լինելով, կուսակալն խնդրանօք Ելմտական Նախարարութիւնն 100,000 ղրուշի չափ մանր դրամ ղրկած է յիշեալ գաւառն։

Բուսանական Նորընտիր դեսպան Պ. Կիքա մայրաքաղաքս կը սպասուի այսօր։

Ն. Վեհութիւնն որ յառաջագոյն Ամթէնքի դեսպան էր, չորեքշաբթի օր Ամթէնք պիտի երթայ իւր հրաժեշտի գրելն Եորկիոս թագաւորին մատուցանելու համար, յետ որոյ Ն. Պալիս պիտի վերադառնայ իւր նոր պաշտօնին գլուխն ա՛ցնելու։

Բեդրպարկի Օսմ. դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Երամ էֆէնտի արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գալնուի քանի մ'օրէ ի վեր։

Կ. Պոլսոյ դերմանական ընդհ. հիւպատոս Պ Թրէսքով՝ Բէյրութի հիւպատոս անուանեցաւ։

Լոնդրայի թերթերը Զէնկի Մարքիզին մի նամակը կը հրատարակեն որով Լոնդրայի քաղաքապետին կը հաղորդէ այն հանդանակութեան արդիւնքն որ բացուած է Զինաստանի մէջ, Թայի–Բինկի դիւցազին՝ Կորտոն մանտարէնի ի յիշատակ՝ Անգլիոյ մայրաքաղաքին մէջ կանգնելի կոթողին համար։

Զինաստանի Թագուհին ստորագրած է 200 ոսկի և Բէյճիկի փոխարքայ Լի–Հունկ–Զէնկ 150 ոսկի։

Թէրճէմանի Հաղիգաթի մէջ կը կարդանք։

«Հետաղհետէ կը փորձուինք հաւատալ թէ բաղդը դաժան աչքով կը նայի Թերնոյ պէյի վրայ. մինչդեռ Ցէլբոռեան ջրի ընկերութեան ապագային մեծ վտանգ կոպառնար բաժանորդաց սակաւութիւնն, ուրիշ պարագայ մ'եւս կուգայ ծանրացնել իրայ վիճակը։ Գրեթէ ջուրի խողովակներ ամէն օր ատանդ կը պայթին և ահագին քանակութեամբ ջուր դուրս կուգան և կրպանան օր մը հեղեղներու մէջ թաղել Բերայի և Ղալաթիոյ խորագոյն գիրք ունեցող տուներն։ և այս անհաւատալի չէ, եթէ ինկատ առնուի կէս մեթր լայնութիւն ունեցող խողովակի մը չոգեշարժ մեքենայի զորութեամբ դուրս եկող ջուրի քանակութիւն, որ կրնայ մէկ գիշերուան մէջ սոսկալի գործեր տեսնել։

Կիմանամք թէ Բերայի և Ղալաթիոյ բնակչաց կողմէն հանրագրեր կը պատրաստուին Քաղաքապետութեան մատուցուելու համար։»

Թուրքոյ–Սերպիական երկաթուղեայ միացման Ընկերութեան վարչութիւնն իւր կեդրոնական դրասենեակներն հաստատելու համար, Բերայի շինակ ճանրուն վրայ, Ղալաթա–Սէրայի դէմ մեծ շէնք մը վարձեր է։

Փիլիպէի յունական հոգեւոր Մէտրապոլիտ Տ. Յովակիմ Եպիսկոպոսը իւր առաջնորդական Պերճին, հին Պերգամներու յար և նման ստացած լինելով, նախընթաց օրն իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։ Փիլիպէի մէջ Պուլղար եպիսկոպոս մ'ալ կայ որ նըմանապէս Մէտրապոլիտի տիտղոսը կը կրէ, սակայն նորա իրաւասութիւն Օրթոտոքս Պուլղարաց վրայ միայն կը տարածուի։

Թուրքիոյ գաւառաց կամուրջներու և խճուղեաց քննիչ Սըրբի փաշա Ադրիանուպոլսոյ մէջ իւր պաշտօնը լրացուցած լինելով, Ատանա գնաց, մասնաւորաբար հսկելու համար այն հաղորդակցութեան ուղիներուն վրայ որք կը շինուին գաւառին կեդրոնավայրին և Քաղաքի գաւառակին միջև։

Վերջերս ըսուեցաւ թէ Ափրիկեան Տրիպոլոյ պահապան զօրաց թիւն է 6,000։ Սակայն նորագոյն տեղեկութիւններէ կ'երեւի թէ յիշեալ գաւառի զինուորական հրամանատար Զէ.քի փաշա 12,000 զօրք, և 60 թընդանօթ ունէր իւր հրամանաց ներքեւ, բացի մայրաքաղաքէս և Սելանիկէն ի վերջոյ ղրկուած վեց փաշա զօրականներէն։

Յայտնի է թէ Զ. շրջանակի թաղապետութիւնը Բերայի, Ղալաթիոյ և իւր շրջանակին մէջ գտնուող ուրիշ թաղերու բնակիչներէն քանի մը հարիւր ղ2 կը պահանջէ մէն մի կոյանոցի բացման և մաքրուելուն համար։ Տեղական թերթ մը դիտել տալով թէ մայրաքաղաքիս թաղապետական միւս շրջանակներն այս բանիս համար 3 ղրուշ միայն կը պահանջեն, կը ծանուցանէ թէ Քաղաքապետութիւնը նկատողութեան առած է այս մեծ տարբերութիւնն, և թէ հրահանգ տուեր է Պլաք պէյի նախագահութեան ներքեւ գտնուող թաղապետութեան որ այսուհետեւ 3 ղրուշէն աւելի գումար մը չպահանջուի կոյանոցներու մաքրութեան համար, որ մայրաքաղաքիս մաքրութեան գլխաւոր պայմաններէն մին է։

1884 տարւոյ մարտի սկզբէն մինչեւ ներկայ տարւոյ փետրուարի վերջն, այսինքն մէկ տարուան միջոցի մէջ 1134 դատեր ներկայացեր են Բերայի պատժական ատենին և ամենքն ալ քննուելով աւարտեր են։

Սոֆիայէն կը գրեն առ Նէլսոնոս թէ Պուլղարիոյ մէջ՝ Սոֆիայի, Բէլոսթենտիլի և Տուպնիցայի կողմեր հրոսակներ կը կազմուին Սէլանիկի և Գոսովայի գաւառներն ապստամբելու համար և Պուլղար կառավարութեան կողմէն եւս զէնք և պաշար կը տրուի ապստամբներուն։

Պէկիրատէն կը ծանուցանեն թէ Պուլղար կառավարութիւնը մերժեր է Սերպիոյ կողմէ ներկայացեալ բոլոր առաջարկներն ի մասին Պէլկովայի խնդրոյն կարգադրութեան, և չուզեր վերբստին պատուիրակներ ղրկել ի Պէլկրատ նոր հիմանց վրայ բանակցութիւններ սկսելու համար։

Կը յիշուի թէ անցեալ շաբթու Արշիպեղագոսի վրայ տիրող սաստիկ փոթորկի մը բազում վնասներ պատճառած էր Քարաթեոս կղզւոյն մէջ։ Ըստ վերջին տեղեկութեանց, 150է աւելի տուներ գիւղերուն մէջ և 300ի չափ դաշտային տուներ կործաներ են։ 1000 ոչխարք կոխսուեր են, քսան ջրաղաց կործաներ, բազում ծառեր արմատիվ եղեր և 200 եղ խղդուեր են հեղեղին մէջ։ Կղզւոյն բնակիչք քարանձաւներու և եկեղեցեաց մէջ պատրսպարուած են։

Այս օրերս Հռոդոս կղզւոյն մէջ եւս սաստիկ անձրեւներ տեղալով, բազում վնաս պատճառեր են տուներուն և արտերուն։ Այս պատճառաւ իններսուն մշակի ընտանիք յետին չքաւորութեան մատնուած, հարկադրուեր են մուրալ, բնակիչներն չատեր ալ թշուառութեան մատնուեր են։

Սամթէլի գիւղին մէջ, բլրակի մը վրայ երկու հովիներ իրենց խարներն արածած ժամանակին, բուռն հեղեղ մը ստորոտը քարքարելով, բլրակը կործաներ է, հեղեղին մէջ գլորելով խեղճ հովիներու ոչխարները։

«Զոյն Մէկերչիյ» անուն լրագրին իւր վերջին թուոյն մէջ հետեւեալ ազդը կը հրատարակէ։

Լրագրոյս վարչութեան մատուցին մէջ այս եւ յայսոյդ թուոյն հրատարակութեան ծախուց բաւականացող գումար մը կայ միայն։ Եթէ մեր բաժանորդք եւ բարերարք չվճարեն մեզ իրենց ինքնակամ նպաստն, պիտի գրկուինք անոնցմէ որ փութան վճարել իրենց բաժինն, ապա թէ ոչ ամսթ պիտի լինի Մակեդոնիայէն դուրս հոստատեալ հաղորդուոր մակեդոնիացւոց որ չեն կարենար իրենց մէկ փոքրիկ թերթին ծախքն հոգալ։

Թարիդ կ'իմանայ թէ Բանկալթիի բնակչաց ամենքն ալ մարդահամարի ցանկին մէջ իրենց անունն արձանագրել տուած են, բայց տեղւոյն Բէհեան շտաբերուն Օսմանեան թէգիրիրն չէ յանձած, թէև անոնց գումարներն ամբողջապէս գանձած է։

Շաբաթ գիշեր ժամ 9ին միջոցները Սուլթան Մահմուտի դամբարանին կողմը, Միլիլիէ վարժարանի Սալիհ և Հիւսէյին անուն երկու աշակերտաց միջեւ կռիւ մը ծագելով, վերջինը դաշոյնով ծանրապէս վիրաւորեց իւր ընկերն։ Կռուի միջոցին միջամտել ուզող ջրանկիր մ'եւս նոյնպէս ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

Ցուռական Ամ-Ռուլէ լրագրոյն մէջ կը կարդանք.

«Քոնեայի, Նէվ-Շէհիր գաւառակին Տէվէլի գիւղի երեւելիներէն Հաճի Իսրահիմ էֆէնտի՝ Ասիր Ահմէտ անուն ընկերով մը հետ գիշեր ժամանակ Զիլէ գիւղը Տուրմուշ օղլու Լէֆիթէր անուն յոյնին տունը մտան, և բռնութեամբ առեւանգեցին անոր ամուսնացեալ աղջիկը։ Յաջորդ օրն, երբ յոյներն եկեղեցին էին, Մուսթաֆա անուն իսլամ մ'իր փեսային միջոցաւ գաղտնաբար լուր ղրկեց Թոփալ Սիմէոն անուն յոյնին թէ յոյն կին մը իսլամական կրօնն ընդունիլ կուզէ։ Յոյնք խռովեցան եւ անմիջապէս գաւառական խառն ժողով գումարեցին, որ իսլամներէ և քրիստոնեայներէ բաղկացեալ է։ Ժողովը քանի մը մարդեր ղրկեց առեւանդողաց եւ տեսէն, և վերջապէս գիւղին հնգեռոր յաջողցաւ գտնել գվնաւոր առեւանգիչն Իսրահիմ էֆէնտին։ սակայն հակառակ բոլոր հարցաքննութեանց, այս վերջինը բացարձակապէս ուրացաւ եղելութիւնը։ Դատաւորն հարկադրեցաւ վերջապէս ազատ թողուլ ամբաստանեալը, պատուիրելով սակայն իւր մարդոց որ ասա անդ լաւ հսկողութիւն ընեն, յանցաւորները գտնելու համար։ Բիչ վերջը երկրորդ մ'ատացան անոնցմէ, որով կը յայտնէին թէ յանցաւորաց հետքը գտնելու վրայ էին։ Այս տեղեկութեան վրայ, դատաւորն՝ Էմին էֆէնտի, յոյները կոչելով խորհուրդ տուաւ որ քաղաքին դվաւերը ճանաչեցուն բերանն սպասեն, որպէս զի առեւանգողը և Էլէնի չկարենան փախիլ։ Յաջորդ քանի մ'ոստիկանաց օգնութեամբ վերջապէս գտան երկու յանցաւորներն, Հաճի Իսրահիմ և Ասիր Ահմէտ։ Ասոնք դատաւորին առջև տարուելով, այս անգամ հարկադրեցան խոստովանիլ թէ Էլէնի՝ Տէվէլի գիւղին մէջ Անէ անուն Թուրք կնոջ մը տան մէջ կը գտնուէր։ Անմիջապէս քանի մը հեծեալք ղրկուեցան այդ գիւղը կինը բերելու համար, սակայն գիւղացիք յայտարարեցին թէ կառավարութեան ներկայացուցչաց պիտի յանձնէին զայն և արդարեւ յաջորդ օրն Էլէնի կառավարութեան պաշտօնատունը տարուեցաւ, որ՝ անշուշտ սպառնալեաց ներքեւ՝ յայտնեց թէ իւր յօժար կամաք կընդունի Իսլամութիւն։

Յայնժամ Կրօնական դատաւորն հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ «Հանգ՛ի, գիւղացիք որ, եթէ Իսլամական կրօնն ընդունելէ յետոյ, մէկ ամիս վերջը դարձեալ Քրիստոնէական Եկեղեցւոյ գիրկը դիմես, գլուխդ պիտի կտրուի։ Այսպէս կը պահանջէ օրէնքը»։

Այս եզական յայտարարութեան վրայ, դատարանի անդամներէն Անտոնաքի էֆ. ուզելով նախագահին զգացնել տալ իւր յայտարարութիւն անպատեհութիւնը, պահանջեց որ այս խօսքերն ատենագրութեան մէջի արձանագրուին։ Նախագահը մերժեց։ Ապա Էլէնի Այոս-Քոսթանթին նոս դիւղ իսմի մը տունը ղրկուեցաւ, ուր մայրը, Զիլէյի քահանայն և քանի մը բարեկամք զայն հարցաքննելու գնացին սակայն Էլէնի չպատասխանեց։ Յաջորդ օրը, քանի մը բարեկամաց խորհրդով, Էլէնի Ֆէնէպէ գիւղի խնամին տունը փոխադրուեցաւ, ուր արդիւնաւեցաւ իրեն քրիստոնէից հետ տեսնուիլ։ Տէվէլիի քրիստոնեայք այս տնօրինութեան վրայ զայրանալով, աղերսագիր մատուցին Կեսարիոյ յոյն Մէտրապոլիտին ինչպէս նաեւ Նէվ-Շէհիրի իշխանութեանց, սակայն տեղւոյն Իսլամք չուզեցին տոմարագրել այս առթիւ պատրաստեալ տեղեկագիրն։

Կ. Պոլիս բնակեալ քանի մը Զիլէցիք, և մանաւանդ Էլէնիի տուսինն իրողութիւնն իմանալով բողոքած են յանուն Պատրիարքարանին, և դատական նախարարութեան։

Գործն այս վիճակին մէջ է այժմ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՆ ՀԱՎԱՍ

Լոնտրա, 13 մարտ

Երեսփոխանական ժողովոյ մէջ, Պ. Կաստրթոն՝ հարցման մը պատասխանելով բսաւ թէ Ռուսիոյ և Անգլիոյ միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացած է, որուն համեմատ ռուսական և ազգային զօրքերն իրենց այժմեան գրաւած դիրքերէն անդին չպիտի անցնին։

Լոնտրա, 14 մարտ

Անգլիական լրագրեր գոհունակութիւն կը յայտնեն Աֆղանստանի մէջ դինուորական նախկին վիճակին պահպանման վերաբերեալ անգլօ-ռուս պայմանագրութեան համար։

Տելէ ՆէՅ կը յաւելու թէ «ամեն ինչ Ռուսիայէն կախում ունի, որովհետեւ Անգլիա չկրնար եռ քաշուիլ, ոչ ալ գոհանալ պարզ խոստումներով»։

Շանկայի, 13 մարտ

Բուրպէ ծովակալը ումբակոծից և քանդեց Զինհայի գետն բերանի ամրոցներէն մին, և կը պատրաստուի միւսն ալ ումբակոծել։

Լոնտրա, 15 մարտ

Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ համաձայնութիւնն վերահաստատուած կ'երեւի։

Կայէսի իշխանն մարտ 24ին Պերլին պիտի երթայ՝ Ուիլհէլմ կայսեր ծննդեան 88րդ տարեդարձի հանդէսներուն ներկայ գտնուելու համար։

Աթէնք, 14 մարտ

Աւստրիոյ գահաժառանգ իշխանն ու իշխանուհին վաղն Հռոդոսէն Պիրէոն կ'սպասուին։

Թագաւորն և Թագուհին Պիրէոն պիտի երթան ընդ առաջ իրենց արքայական հիւրերուն, որք զինուորական պատիւներով պիտի ընդունուին։

Կէս պաշտօնական լրագիրք քաղաքական մեծ կարեւորութիւն կուտան Բոսպրի իշխանին ուղեւորութեան։

Ժողովրդեան ընդունելութիւնն համակրական պիտի լինի։

Աթէնք, 15 մարտ

Մէջտեղը չոգենաւն այս առաւօտ Պիրէոն հասաւ։ թագաւորն, գահաժառանգ իշխանը, Պ. Պ. Թրիքուբի, Քանթոսթաւլոս և քանի մը թիկնապահներ չոգենաւ գնացին՝ ընդունելու համար Բոսպրոյի իշխանն և Սթէֆանի իշխանուհին։

Աթէնքի կայարանին մէջ կ'սպասէր թագուհին, շրջապատեալ բոլոր նախարարներէն և Աթէնքի պահպան զօրաց սպայներէն։

Յոգնախուռն ամբոխը յարգանաք կ'ողջունէր իշխանն և իշխանուհին։

Ն. Բարմրութիւնք արքայական պալատն իջան։ Վաղը դեսպանական մարմնոյն ընդունելութիւն պիտի լինի։

ԱԺԱՆՆ ՐԻՒԹԷՐ

Բ-Ռիբէի հեռաբերան փոխանակումներեն Կ. Պոլսոյ Ներկայացուցչէ Տր. Ինկլեֆէր հեռաբեալ հեռաբերը կը հաղորդէ մեզ.

Լոնտրա, 13 մարտ

Հարցապնդման մը պատասխանելով՝ Պ. Կաստրթոն այս երեկոյ Երեսփոխանական ժողովոյ մէջ հերքեց Լոնտրայի լրագրի մը մէջ այս առաւօտ հրատարակեալ այն լուրը թէ ռուսական զօրքերն յառաջ խաղացած էին դէպ Աֆղանստան և թէ այս շարժման հետեւած է նմանօրինակ շարժում մը ազգեն զօրաց կողմէ։ Պ. Կաստրթոն կը յաւելու ընդհակառակն թէ Լոնտրայի և Բեդրպուրգի կառավարութիւնք համաձայնելու վրայ են Աֆղանստանի սահմանագլխի գծման խնդրոյն բարեկամական լուծման համար։ Քաղաքական ակմբոց մէջ կը հաւատան թէ այս զոհացուցիչ լուծման դիւրութիւն ընծայած են այն դիտողութիւնք զոր գերմանական դեսպանն ըրած է Բեդրպուրգ։

Բեդրպուրգ, 14 մարտ

Ժողովուլ դը Ս. Բեդրպուրգ, Աֆղանստանի սահմանագլխի գծման խնդրոյն նըւիրեալ յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ թէ Լոնտրայի և Բեդրպուրգի կառավարութեանց միջեւ բանակցութիւնք կը շարունակուին՝ սա հաստատուն փափաքով թէ վէճն զոհացուցիչ կերպիւ կարգադրուի պայմանագրութեամբ մը։ Լրագիրն կը յաւելու թէ նոյն իսկ երկու տէրութեանց շահերը կը պահանջեն որ գործնական և յարատեւ լուծման մը յանգին։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Գալաթիա, 4 մարտ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	(պանքային)	.....	110
3 » » »	(վճարելի)	.....	110 5/8
3 » Բարիզ	(պանքային)	.....	23
» » »	(վճարելի)	.....	23 7 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

Օսմանեան Քօնսոլիտ

		Դրահեկան	
Երկէ երեկոյ գոց.	(Մաց. D. Սերի)	20	2 1/2
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	20	2
Բերայի մէջ	»	—	—
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	20	2
Բարձրագոյն գին	»	20	2
Նուազագոյն »	»	20	1
Կէս օրին	»	20	1
Փոխառութիւն 1858)	Ա. Սերի « գ. »	36	30
» 1862)			
» 1860)			
» 1863)	Բ. » » »	21	05
» 1872)			
» 1865)			
» 1869)	Գ. » Օսմ. »	19	38
» 1873)			

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	74 30
Այս առաւօտ բացուեցաւ-Գ. կ.	74 32 1/2
Կէս օրին	74 32 1/2

ԲԱԺԵՆԵՍՈՒՄՔ

Օսմիէթէ ժէնէրալ.....	Գ. Կ. Ադր.Լ.Բ.	3 16
Բրէսթի ժէնէրալ	» » Օսմ. »	7 5
Պանք տը Գլոնտ.....	» » » »	5 20
Սօս. Շանէ է վիլէօր...	» » » »	3 23
Թրամուէյ.....	» » » »	275
Ռումելիի երկաթուղի	Ֆր.	47 50
Օսլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	»	415
Բամմենթուզթ Լաբրիօմի	»	70

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 14 Մարտ, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քանսոլիտ գոցուեցաւ		.....	անընթեռնելի
Օսմ. »	Սերի Տ.	բացուեցաւ	17 1/2
» »	»	գոցուեցաւ	17 5/8
» »	» Ա.	.....	36 1/2
» »	» Բ.	.....	19 7/8
» »	» Գ.	.....	17 1/2
Փոխառութիւն	1877	.....	—
Պանք Օթոման		.....	14 1/8
Ռուսական փոխառ.	73 (գ. կ.)	.....	93 1/2
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)		.....	67 1/4
» առանձն. (բրիմիէֆիէ)		.....	86 1/4
Տարբա Մանիէ		.....	64 3/4
Ջօնմնիալ (փոխառ. Բօչիլտ)		.....	35
Հունգարական պարտատոմսագիր	1877	.....	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		.....	»

Վիէննա, 14 Մարտ, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 60
Օսմանեան երկաթուղի	23

Բարիզ, 14 Մարտ, ժամ 45 վայր. երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 % ..... բաց	110 12 1/2
» » 3 % ..... բաց	82 20
Օսմանեան քանսոլիտ բացուեցաւ	18
» » գոցուս. գ. կ.	17 95
Միացեալ պարտք Սերի Բ.	20 50
» » Գ.	17 80
» » Դ.	— —
Օսմանեան երկաթուղի	48 25
» Բէֆիի բաժնեթուղթք	—
Պանք Օթոման	640
Դրէսի Լիոնէ	557 50
» Ֆոնսիէ գ. կ. ..... Բարձրացում	1375
Բաժնետոմս Լիոնի (դուբ. կոր.)	12 2 50
Սուէզի ջրանցք	—
Ռուսական 5 % 1877ի (գ. կ.)	—
Իտալական Ռանթ (գ. կ.)	97 40
Եգիպտական միացեալ գոց	342 50
Պաղեստինեան (արտաքին) (գ. կ.)	61 3/8
Բրիօրիթէ թիւրք	401 25
5 % Հելլենական (գ. կ.)	346 25
Զէք Լոնտրայի վրայ	23 28

ԲՈՐԻՔ ԲԹԹ ՊՈՒՐՍ

Մարտ 14, ժ. 10, վ. 30

Ֆրանս. Ռանթ, 4 1/2 %	110 16 1/4
Օսմանեան »	—
Եգիպտական միացեալ	342 50

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆԻ ՊԱՇԱՐՈՒՄՆ Ի ՖՐԱՆՍԱՅԻՈՅ

Լոնտոնի մէջ վերջերս անգլերէն լեզուաւ փոքրիկ դիրք մը հրատարակուեցաւ «Լոնդոնի պաշարումն ի Ֆրանսացւոյ» վերնագրով, ուր հեղինակն թերեւս իւր ընթերցողաց սիրտը վրդովելու համար Մեծին-Բրիտանիոյ նաւային և պինուորական զօրութեան կարծեցեալ տկարութեան վրայ, ենթադրական արշաւանք մը կը պատմէ, իբր թէ Ֆրանսացիք յարձակած լինին Անգլիոյ վրայ և գրուած գ'Լոնտոն։ Պատմութիւնն, թէպէտ երեւակայական, սակայն այնքան հանճարեղ և կծու երգիծական կերպիւ զբրուած է, որ հարկ կը հանարինք անոր ամփոփումն տալ սոս մեր ընթերցողաց։

Դիրքն կ'սկսի Պ. Կլատսթոնի նախարարութեան գործած սխալներուն մէկ մասգին պատկերով. յետոյ կ'անցնի քան ի լրագրոյն։

«Այն ժառանգական ատելութիւնն զոր Ֆրանսա կը տածէ Մեծին-Բրիտանիոյ նըկատմամբ», յոյժ ազդեցապէս կերպիւ յերեւան կուգար։ Ռուսիա տակաւ առ տակաւ յառաջ կը խաղար դէպ Հնդկաստան։ Գաղթականութիւններ հաստատելու ախտն, որմէ բռնուած է Գերմանիա, Անգլիոյ համար անելանելի սրատանջութեանց աղբիւր մը կը լիներ։ Ի ներքուստ, ընտրական բարեկարգման ծրագիրք կը յայտարէին հարուստ մասուց իրաւունքներն կասրող ծըրագրաց։ Լորտերու ժողովն կը գծէր Երեսփոխանական ժողովին հետ։ Իռլանտա վայր կը լիներ յեղափոխական յանդգնագոյն խըռովութեանց։ Ուստի Ֆրանսա, զայրանալով այն գիրքին զոր Անգլիա բռնած էր իւր նկատմամբ եգիպտական խնդրոյն մէջն, իւր Անգլիոյ հետ յարաբերութեանց մէջ անլուր լրբութիւն ցոյց կուտար։ Ֆէլլահներու խռովութիւն մը ընծայեց իրեն այն պատրուակն զոր կը փնտուէր իւր յարաբերութիւններն խզելու համար։ Պատրուակելով թէ Սուէզի ջրանցին ապահովութիւնն վտանգի ներքև էր այդ խռովութենէն, ծանոյց թէ մտադիր էր զօրագունդ մը ղրկել խռովութեան վայրն։ Անգլիա բողոքեց՝ իւր կողմէն նաւատորմ մը ղրկելով անդ։ Այսչափն բաւական էր որ Ֆրանսացիք բրդէին ի զայրոյթ կատաղութեան։ Ահեղ և հրէշային մրդիւներ կը գումարին ի Փարիզ՝ հարկադրելու համար զկառավարութիւնն որ պատերազմ հրատարակէ։ Խումբեր կը յածին Պուլվարաց վրայ, սլոգանով «Անէյոյ Լոնդրա»։ Ֆրանսական նախարարութիւնն, տեղի տալով հարային կարծեաց ճնշման, հրամայեց Անգլիոյ որ ետ կոչէ իւր նաւատորմն։ Այս վերջնագիր անպատասխան մնացած լլալով, պատերազմի յայտարարութիւն կը լինի։

Նախ և յառաջ, անգլիական ժողովուրդն առանց անհանգիստ լինելու ընդունեց պատերազմի գաղափարը։ Ընդհանրապէս կը կարծուէր թէ գործը պիտի կարգադրուէր ծովու վրայ, և մնացելով իւր ծովային վաղեմի գերիշխանութեան, յիշելով զԲոբէնհակ, Ալիլաքիրանքա, Ասլսբիր, Թրաֆալկար, Անգլիա ինքզինք միշտ անխոցելի կը կարծէր իւր սպիտակ խարսխներուն ետև։ Բայց քանի և չորս ժամ չանցած՝ այս տպաւորութեան կը յաջորդէր ահեղագոյն անհանգիստ մը։ լրագրաց հաղորդած բոլոր տեղեկութիւնք կը ձգտէին ցոյց տալ թէ Ֆրանսա ո՛րչափ պատրաստ էր, և թէ ո՛րքան երիւղալի էին իւր անմիջական կերպիւ պատրաստ ունեցած զանազան միջոցները։ Ֆրանսական մարտանաւերն արդէն ծովուն վրայ կը պտըտէին ջնջելու համար Անգլիոյ վաճառաբարձ նաւերն, մինչդեռ Մեծին-Բրիտանիոյ բոլոր նաւահանգստաց և նաւարանաց ժիր գործունէութիւնը բաբաւական եղած չէր իւր ծովերն պաշտպանողական վիճակի մէջ դնելու։ Կարելի էր ամեն ինչ յուսալ յանդուգն թշնամիէ մը։ Հետեւեալ հանրային արժէթուղթերն գամ քան զգամ կ'իջնային, գործերը կը կասէին, հացին գինը կը կրկնապատուէր։ այլ ևս վաճառաբարձ չոգենաւերն ահագին սակագնով մը միայն կարելի էր ապահովագրել, և այս ի մի հարուած կ'անդամալուծէր երկրին բոլոր արհեստներու։ Արդէն թշուառութիւնը կ'սկսէր անհոգոյն ինն զգալի լինել տարաբաղդական կեդրոններու մէջ՝ որք սովորած են օրն օրին ապրիլ, և նպաստամատոյց յանձնախմբեր կը կազմուէին ատ անդ։

Շաբաթ մը անցած չէր, և ընդհանուր անձկութիւնը սոսկման կը փոխարկուէր։ Նոյն իսկ այլ ևս տեղեկութիւններ չուներէին ցանցային աշխարհէն։ Անգլիա, առաջին անգամն լինելով երկու կամ երեք սերունդէ ի վեր, կարծես կղզեցած կը գտնուէր աշխարհէս, ըստ որում բոլոր ընդծովեայ պարանք վերցուած կամ խզուած էին Ֆրանսացիներէն։ բոլորովին նորօրինակ բան մ'էր այս այն անձանց համար, որք վարժուած են ամեն օր լսելել հասայն տիեզերաց հեռադրալուրերն։ Գործերն այն տեղ էին, և ոչա կ'ինայուէր թէ Իռլանտա բորբոքման մէջ էր և թէ ընդհանուր ապստամբութիւն մը մօտալուտ կը թուէր անդ։

Ընդհանուր մտատանջութիւնն քիչ մը հանդարտեցաւ վերջապէս այն լուրին վրայ թէ Անգլիացիք նաւային առաջին յաղթութիւն մ'ունեցած էին Պրիսթոլի ջրանցին բերանը։ Թշնամի նաւախումբ մը, փորձած լինելով միջանուխս լինել անդ, յետս մղուած էր ահագին կորուստներով։ Ֆրանսական երկու ընկերական ֆրէկատներ և խորտակուած առաջնակարգ զրահաւոր մը ցոյց կուտային կուռոյն կատաղութիւնը, Անգլիական միակ չոգենաւ մը, բաւական ծանրակս վնասեալ, տեղատուած էր ապաստան փնտռելու Բլիմութի թնդանօթի մը ներքեւ։

Բայց յառաջապահից կռիւ մ'էր այս։ Մոսքոսի մակիր նաւուց նաւախումբեր, կղզեալած ի Քալէ և ի Գուլոնեը, տեղի մի-այն կ'սպասէին յարձակելու համար ամեն անգլիական չոգենաւի վրայ որ քիչիթ ցուցներ Մանշի մէջ։ Ֆրանսական երկու մարտանաւք յանդգնած էին Տուվրի առջև երթալ ի քաղաքը ումբակոծել։ Մարտանաւուց մին կ'ընկղմէր քաղաքին մարտկոցներէն. միւսն կը յաջողէր պրծիլ, ոչ սակայն առանց կարեւոր վնասներ պատճառելու թշնամեաց։

Յիսանտա, արիւնը կը հեղուր արդէն։ Առաջին կռիւ մը տեղի ունեցած էր ապստամբ խուժանին և անգլիական զօրաց միջև։ Ի լուսն գժբաղդութեան, անուղղակի ճանրով կ'իմանային, բայց անտարակուսելի կերպիւ, թէ Ռուսիա օգուտ քաղելով Մեծին Բրիտանիոյ տագնապին կացութենէն, իւր տսխական զօրքերն ճանրայ կը հանէր դէպ Հնդկաստանի սահմանագլուխն։ Տակաւ առ տակաւ բացայայտ կ'երեւէր թէ Բրիտանական կայսրութեան գոյութիւնն իսկ ի վտանգի էր այս մահացու պատերազմին մէջ։ Այդ միջոցին է որ լուր մը պայթեցաւ իբր չանթ։ Ֆրանսայէ ցամաք ելած էին է Սկոթլանդ։ Խոցելի կէտը գտնելով Սրթրլենի կամութեան մէկ ծովախորին մէջ, Քայլ-ով Սէյս, 10,000 մարդէ բաղկացեալ զօրագունդ մը իջուցած էին անդ։ Զօրագլուխ ամրացնալ այս դիրքին մէջ, կրնային սպասել անդ մեծ զօրագունդերուն որք ընդ հուսկ պիտի հասնէին, և սատարաստուիլ ազդելու հիւսիսային գաւառներն։ Գէշն այն է որ Անգլիա կանոնաւոր զօրք չուներ անոնց դէմ հանելու, ըստ որում իւր բոլոր պատրաստ զօրագունդերն ցրուած էին հարաւային ծովեզրին վրայ, կամ դաղեալ յԻռլանտա։ Ուստի հարկ եղաւ չատանալ Ֆրանսացւոց դէմ հանելով քանի մը հազար կամաւորներ որք չուռապաւ դէպ հիւսիս ուղղուեցան երկաթուղեայ ճանրով։

Սակայն Ֆրանսական նաւատորմ մը իւր հանրայ կը փոխէր և ի երթիր խարխս նեռտել Բլիմութի առջև։ Անգլիական ջոգենաւերէ չէր գտներ անդ, ըստ որում Մեծին Բրիտանիոյ բոլոր նաւային զօրութիւնք հեռուները ցրուած էին՝ իւր գաղթականութեանց պաշտպանութեան համար։ Ուստի Ֆրանսական հինգ մարտանաւեր կը ջանային՝ գիշերէն օգուտ քաղելով՝ ծովային հրացանակրաց գունդ մը իջեցնել ծովեզրին վրայ, երբ իրենց ներկայութիւնն իմացուեցաւ և խսկոյն բերդերուն թնդանօթներն սկսան դռռալ։ Ֆրանսական մարտանաւք պատասխանեցին։ ահռելագութեան ահռելի կռիւ մ'սկսաւ ի լոյս երկնքական կանթեղի, խռովածուփ ծովին վրայ։ Երկու կողմէն ալ մեծամեծ վնասներ պատճառեցին միմեանց։ Երբ արեւը ծագեցաւ, Բլիմութի մեծ քարանի, նորաշէն պանչելի փարոսն, բարձրաթիւ չէնքեր և տուներ ուերակ դարձած էին։ Ֆրանսական մարտանաւուց մին ընկղմած էր. ուրիշ մը օդն ելած էր. մնացեալք ծանր վնասներ կրած էին։ Բայց Ֆրանսայիք հասած էին իրենց նպատակին. իրենց ռազմական թիւնքն կը կայանար մի և նոյն ժամանակի մէջ բրիտանական ծովեզերաց ամենէն ընդդիմակաց կէտերուն վրայ յարձակելու մէջ։

Արդարեւ թնդանօթի վերջին հարուածին մուխն դեռ անհեռացած չէր ի Բլիմութ, և ահա Ֆրանսական նաւատորմ մը, Քալէն և Գուլոնեէն ելած, Տուվրի վրայ կը նետուէր և սոսկալի կրակ մը կը տեղար քաղաքին վրայ։ Ծովեզերաց մարտկոցները տակաւ կը պատասխանէին, երբ ահեղազարդ պայթիւն մը, բերդին վառօդի մթերանոցներուն մէջ երեւան գալով, յանկարծ աւերակ կը դարձնէր քաղաքին երկու երրորդ մասը։ Կը կարծուի թէ այս պայթիւն բերդին պահպան իսլամացի զօրականի մը գործն էր։ Ինչ որ ալ լինի, այս ազգային անմիջական հետեւանքն էր Տուվրի առումն ի Ֆրանսացւոյ, որք իսկոյն իրենց ծովային զօրքերն ցանաք իջեցնելով, առանց կռուի կը հաստատուէին անդ։

Ա՛լ այնուհետեւ բրիտանական երկիրն թէ՛ հիւսիսէն և թէ՛ հարաւէն բացուած էր արշաւող բանակաց առջեւ, որք անտարակոյս հեղեղի պէս պիտի թափէին անդ։ Այն լուրն թէ Ֆրանսայիք ցամաք ելած էին ի Պրոմտոն, միջակերպիւ վրդովածէր Կանսիոյն կարծիքն, որմէհետեւ գործողութեան այդ պիտի բերիսս մը չատ հեռի էր Լոնտրայէն։ Տուվրի անկումն իսկոյն հայկոյց համայն Անգլիացւոց իրաց վիճակին ծանրութիւնը։ Իրաւ է թէ Ֆրանսայիք տակաւին ամրացած չէին հարաւային ծովեզրին վրայ, բայց չէր կրնար ուշանալ այս, որովհետեւ բրիտանական բանակն անկարող էր անոնց ճանրան արգելուլ։ Սոսկալի երկիւղ մը յառաջ եկաւ ի Լոնտրա։ Կանայք յանկարծուստ իմն մատաղարան խանդաղատմ ունեցան։ Մարդիկ տեսնուեցան որք «իրենց հարազատ զաւակները կը խողխողէին՝ որպէս զի Ֆրանսացւոց ձեռք չ'ինանն»։ Զարգարդեաց խմբեր օգուտ քաղելու հանրային սրտացաւութենէն՝ ատարաւութեամբ պարապելու համար։ Քիչ ատենէն սակայն այդ արշաւաց յաջողեց սառն որոշողութիւն մը որ անկը-սաքսն ցեղի յայտարար նշանն է. իւրաքանչիւր որ ոբչում տուաւ մեռնիլ քան հպատակիլ օտարին։ Պէտք էր որ անգլիական հողը արշաւող բանակին դերեզմանը լինէր։ «Պիտի ջախջախենք Ֆրանսացիները... Ծովը պիտի նետենք զանոնք... պիտի ոչնչացնենք...»։ Այս բառերը կը թռչէին միայն անգլիական սրտերէ։

Սկսոտիս իջած Ֆրանսական բանակն օր ըստ օրէ կը զօրանար նորանոր օգնութեամբք, զոր խեղճ անգլիական նաւատորմն չէր կրնար արգելուլ։ Առանց սպասելու հարաւի կամաւորներուն, Սկսոտիոյ արիասիրտ Հայլենարներն ուղղուին փոքր մը փոքձել արշաւանաց դէմ։ այլ վայրկենի մը մէջ ջախջախուեցան թշնամի բանակին և տարուեցան ի փախուստ խուճապել։ Ֆրանսայիք օգուտ քաղելով այս առիթէն իրենց ծովական խանդավ, անմիջապէս դուրս ելան իրենց դիրքերէն, առին Ռիչմոնդ բերդն, դրաւեցին զՍթիրլին, և յետոյ Լոթինոյուրիի վրայ քալեցին։ Իրենց զօրքերն էին 57,000 հոգի, աքանչելապէս զինեալ և պարէնաւորեալ։ Անգլիացի կամաւորաց յառաջապահն որ անոնց առաջ կը գալէր, տեսնելով որ անկարող է անոնց դիմադրել, նահանջեց դէպ Սկալոթոյ մայրաքաղաքն։

Անդ է որ տեղի կ'ունենայ առաջին ճակատամարտն, ուր Ֆրանսայիք յաղթական կ'ելնեն. ապա խսկոյն կը պաշարեն քաղաքն, և «իրենց ընկերակցաց դիակներուն վրայէն անցնելով», որք վոսք կը լինուն, կը յաջողին գրաւել զԼոնինպուրկ։ Այլ իրենց ուրախութիւնը կարճատև է։ Հետեւեալ օրն իսկ, հին քաղաքին բնակիչներն, Մոսկուայի գիւղացնութեան հետեւելով, ի հար կը մատնէին զայն։ Արշաւող բանակին տառապանքներն սոսկալի կը լինին յայնժամ, որովհետեւ ձմեռը խիստ է և նեղաթ սակաւ. հաղարաւոր զժուարութեանց բաղխելով է որ Ֆրանսայիք կը շարունակեն իրենց ուղին դէպ հարաւ։ Ամեն կողմ, կը նեղուին հայրենասիրաց խումբերէ որք ամէնին կոտորածներ կը պատճառեն իրենց։ Ժողովուրդն խիստ ոտք ելած է. ամեն իրմէն իւր պաշտպանն ունի. ամեն մարդ, ամեն ժայռ հրացան մը կը ծածկէ։ Պատերազմն անլուր վայրագութեան հանդամանք մը կ'ստանայ։ Տառապանքէ և անօթութենէ կատաղած, Ֆրանսայիք ամեն ծայրայեղութեանց կը դիմէին։ Այն «ժառանգական ատելութիւնն զոր կը տածեն Անգլիացւոց նկատմամբ», ի յայտ կուգայ ամենաարբարոս գործերով։ Բարեբաղդաբար իրենց համար, օգնութեան բանակ մը կը հասնի ի Քալիլ, ուր տեղի կ'ունենայ երկրորդ ճակատամարտը։ Այս բանակը կը պարունակէ Ֆրանսական Հանրապետութեան լաւագոյն զօրքերն՝ ընդ հրամանատարութեամբ առաջնակարգ զօրավարի մը։ Անգլիացի կամաւորք, այդ երկու համանպատակ կայսերուն միջեւ ջախջախեալ, կատարեալ պարտութիւն մը կը կրեն։ Աւելորդ է ըսել թէ իրենց յանցանքը չէ այս։ Ամեն Անգլիացի, ինչպէս յայտնի է, գիւղացի մ'է։ Այլ Ֆրանսայիք երեքպատիկ բաղմաթիւ են։ Ով պարտաւորիչ ծառայութիւն, աստիկ ըրած ներք...։

Ա՛լ այնուհետեւ, Ֆրանսական միացեալ զօրքերն յառաջ կը խաղան դէպ ի Լոնտոն, որ բնականաբար իրենց նպատակեան է, ինչպէս և Հարաւի բանակին՝ որ Տուվր իջած է։ Կը գրաւեն զԲրմոքրիէնտ, զԼէսթմարլէնտ, զՆորքշայր։ Ուժանակով և բամպակեայ վառօդով լեցուն գետնուղի մը վայրկի մը կը կասեցնէ իրենց յառաջխաղացութիւնը՝ ստրսակ և մահ սփռելով իրենց ղեղեգկազմ գունդերուն մէջ։ Տերպի քաղաքը նշանաւոր կը հանդիսանայ փառաւոր դիմադրութեամբ մը, ինչպէս պատչամ է այն քաղաքին որ հանդարտաբար այս գիւթական հրաշալիքին հեղինակին ծնունդ տուած լինելու առաւելութիւնն ունի։ Բայց ոչինչ կարող է դիմադրել Ֆրանսական կայսրութեան, և գուռիներն ի գլուխ, Հիւսիսի բանակը Լոնտոնի առջեւ կը հասնի։

Այս միջոցին, Հարաւի բանակն անգործ մնացած չէ։ Տուվր մոց դուռ եղած է Ֆրանսական անթիւ զօրքերու։ Քէնթրբրիի, Զամամ և Մէսամբրն իրենց իշխանութեան ներքեւ ընկած են։ Ի զուր Լիվերբուլ, Հըլ, Գրիմսբի, Սաութէմբրն յուսահատական եռանդով կ'ուշատին մարտնաւուց փոխարկել իրենց վաճառաբարձ ընդեռաներն՝ արշաւանաց հեղեղը կասեցնելու համար։ Շատ ուշ է։ Ֆրանսայիք հարիւրներով, հազարներով կը մտնեն յԱնգլիա. ամեն կողմէ կը տարածուին, և բաղմաթիւ քաղաքներ գրաւելէ յետոյ, վերջապէս կը վիճան Հիւսիսի բանակին։ Լոնտոն կը պաշարուի։ Հսկայական մարտկոցներով կը ծածկուին ամեն բլուրներն որք բրիտանական մայրաքաղաքին վրայ կը նային։ Երկաթեայ և հրեղէն չրջանակ մը կը պատէ զԼոնտոն։

Լոնտոնի բանակն ունի 78,000 հետեւակայոր, 7,000 ձիաւոր, 3,000 ռմբաձիգ և 100,000 կամաւոր, այսինքն զրեթէ 200 հազար հոգի։ Առատ պաշար, զէնք և ռազմամթերք ունի։ Թամիզ գետին գիծն, զոր կրցած է պահպանել իւր ահագին մարտկոցներուն շնորհիւ, թայլ կուտայ իրեն շարժման քիչ չատ ազատութիւն. միւս կողմէ՝ բրիտանական մայրաքաղաքն այնքան լայնածաւալ է որ արշաւող բանակն, որչափ ալ բազմաթիւ լինի, չկրնար պաշարել զայն ամեն կողմէ միանգամայն։ Ուստի Ֆրանսայիք ատելի յարձակումներ կ'ընեն, քան կանոնաւոր պաշարման մը գործողութիւններ։ Առաջին շաբաթները կ'անցնին զրեթէ ամենօրեայ յարձակումներով, որոց Անգլիացիք կը զուտասխանեն դուրս յարձակումներ ընելով։ Երկու կողմէն ալ մեծ վնասներ կը պատճառեն իրարու, առանց վճռական արդիւնքի մը։

Բայց Ֆրանսայիք պաշարելով Թամիզի բերանն և կտրելով կամ դրաւելով երկաթուղիներն, պարէնաւորումը դրեթէ անհնար կը լինի։ Անօթութիւն, թշուառութիւն և հիւանդութի

ԱՆՑՅԻ՛ ԽԱՎԵԱՐԻ ՄԵՆԱՎԱՃԱՌՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՍԱԿ

ՍԵՒ ԶՈՐ ԽԱՎԵԱՐ

Գերազանցապէս յարմար աղօսն պատրաստելու եւն. եւն.

Օխան երսուն դրուշ

Օրինակներ կը գտնուին է. Մորիսի վաճառատունն,

51, Բէրշէնպէ Բազար, Ղալաթիա

Մեծ զեղչ կը լինի յանձնակատարաց

ՏԱՆԸ ՓԱՍՏԱՓԱՆԸ

ԿԱՄ ՀԱՐԻՒՐ ՀԱՐՑՄԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Գործ

Մէնրա Աբէլեան

Սոյն գործը՝ որ ըստ Շէրէֆի օրինաց ժառանգական բաշխման եղանակը և ամենօրեայ պատահական խիստ կարեւոր խնդրոց նկատմամբ հարիւր հարցում կը պարունակէ, կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց և Ջրաւաճառ Պօղոս եւ Ցակոբ աղայից քով, ի գին 3 դրուշ։

Ա.ԶԴ

ԱԿՈՒԱՑԻ ՅԱՒ ԶԼԻՔ ՈՒՆԵՆԱՐ

Եթէ գործածէք

(Ժիւռնտի) Սուլթան գաւառին Պէնէ տիկս եան Կրօնաւորաց, Ակռայ մաքրող փոշին կամ դեղը որ 1880ին Պրիւսէլի մէջ 2 ոսկի միտալ առած է, ինչպէս նաեւ մեծ մրցանակներ. այս դեղը հնարած է 1373ին Բիէր Պուրսօ փքրանսացի Կրօնաւորը։

ԶԵՆՕՊԻՆ ՋՈՒՐ

Որուն՝ մրցմամբ չի կրնար հաւասարիլ ո՛չ մէկ դեղ. մաղերուն իրենց բնական գոյնը տալու մասին։ Արդիւնքը քիչ օրուան մէջ կերեւի յաջող կերպով։ Գործածութիւնը խիստ դիւրին է. Ներկ մը չէ այս, այլ լուացման ջուր մը, որ մազերը կը պահպանէ եւ կը զօրացնէ, գոյն տալով։

ԼԱՆՕՐԻ ԲՈՒՏՈՒՆ

Փայլուն. փափուկ, թափանցիկ և ընտիր բուտրա մ'է որ շարունակ գործածելով մարմին կը գեղեցկացնէ և կը փայլեցնէ, ո՛և է այլայլումէ զերծ պահելով զայն։ Խիստ փոքր մաս մը բաւական է ամբողջ երեկոյթի մը համար։ Փափուկ փետրոյ վրձինով կը գործածեն զայն և ապա կը սրբենուրբ կտաւով մը կամ կակուղ վրձինով։

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿ Ցօքթ. Բիշարան

Վայրկենական կերպով մազերը և մօրուքը ներկելու համար կատարեալ գործեալ բաղադրութիւն մ'է, որ մարթին վրայ բիծ չի թողուր։

ՋՈՒՐ Ցօքթ. Թօմնրի, վայրկենական կերպով մօրուք ներկելու համար։

ԲՈՒՍԱԿԱՆ ՋՈՒՐ, դլուխ մաքրելու համար.

ՍԷՖՆԱԼԻՆ, դեղ Ցօքթ. Ռուսօյի, մազ թափելու դէմ, որ թաղանթը ները կը հանէ և գեղեցիկ մազեր կը բուսցընէ, շարունակ գործածուելով։

ԱՐՆԻՒԱԼԻՆ, Ցօքթ. Ռուսօյի, դեղեցիկ թուալէթի ջուր, խածուածքի, այրուածքի, այտերու բորբոքման դէմ ևն։

ԷՔՍԹՐԷ, Բաշլէնտէ համար, ամեն տեսակ ընտիր ջուրեր։

ԿԼԻՍԷՐԻՆ, ձեռքի ուռեցքի և արեգակնակէզ դէմքերու համար։

Վաճառատուն հաստատեալ յամին 1807. —Ընդհանուր գործակատար Ա. ՍԸԿԷՆ, Հիւսիսի փողոց թիւ 3, ի Պօրսա։

Այս դեղերը կը գտնուին նաեւ Կ. Պոլսոյ բոլոր դեղարանաց մէջ։

Մոսկուայի և Բեղրսպուրգի բժշկական ճեմարաններէն վկայեալ

ՈՏԻՑ ԿՈՇՏԵՐԸ (ՆԱՍԸՐ)

Մի քանի վայրկեանի մէջ կը հանուին իրենց արմատով, առանց ցաւի և առանց մեռաղեայ գործիքի։ Եղունգները կը շտկուին։

Թորդրդակցութիւնք ամեն օր ժամը (Ը. Ե.) 10էն 3։

Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 439

Պ. Սեպաշի լուսանկարի գործարանին վերնայարկն

ՍՈՑԻ ԿՐԻՒԼՕՔԻ Ռոնաքոյք

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԼՐԱՍՔԷՐԻ

Էլէք պաթալ քեաղասը թօփ իւչ եիւզ պէհէր թօփը եիւզ եէթմիշ դրուշ։

Էլէք իսթանպոլ քեաղասը, թօփ իլի եիւզ պէհէր թօփու եիւզ օթուզ դրուշ։

Ցայրէյի ասկէրիյէ մաթպասը իւչուն Սէրաճխանէ անպարընա լիւզումի օրուզ մէվգիի միւնադասայա գոնուլան պալատէ մուրագամ իլի գալէմ քեաղրտ գիյաթը մուրագամաէրի իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օրուզ մարը ըմմինն օն իլինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնադասայը պիլ իճրա մէզբիր կիւնտէ գարար գաթիի վիրիլէճէկտիր։ Ինթա իմմէկէ թալիպ վէ օն իչիւնճի չարչէնպիհ կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնգիլինէ բաղիպ պուլունանլէրին մագամը սէրասկէրի լէվազիմաթը ուսմամիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օրուզնուր։

28 շուպաթ 1300

3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԼՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ էրզագ անպարը իչուն միւպայեա օրուզնաճաղը եվվելճէ իլան գելընմիշ օլան եէթմիշ իլի պին գրեէյի ճէտիա Ինրիսան Բէթմէ սապո նունուն չէրայիմի մուգաբիլէ վէ մէմհուր Նիւմունէսինի թէվզիգէն պէհէր գրեէյի ճէտիսի իչ զուրուշ օն փարայա օլարագ թալիպլի էօհտէսինտէ օլուզ, մարար լումինն ա թրնճր չարչէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիի վերիլէճէկտիր։ Ինթա իմմէկէ թալիպ վէ եէթմիշի գապալ օլունճաղընտան իմմանա թալիպ օլանլարը լէվազիմաթը ուսմամիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օրուզնուր։

12 շուպաթ 1300

3—3

ՔԻԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Որ ամբողջ տարին ճանապարհ կը բռնէ Լիվերբուլ և Մէնչեսթրէյնի մէջ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադլաս	3,000	Մորքաքօ	2,500
Ամէրքօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոդնիա	4,600	Բայոնիա	5,000
Պալպէք	2,500	Բայմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերպիա	7,800
Սէֆալոնիա	5,000	Սիգիա	4,600
Քազալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շէրպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Եմէրարա	2,500	Միտոն	3,000
Կալիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Սէրան շոգենաւը, նաւապետ Ֆէնուիք, ամսոյս 16ին ասա կ'ապասուի։

Մասնաւորաբար արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիս-Եղբի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Կանատայի ուրիշ և ոեւէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՀՈԼԻ

Գործակալատար

Թիւ 1 Քիւչիւք Հալի փաշա խան Ղալաթիա

ՆՈՐ ՏՏԱՑԱԾՔԷ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Ա.Վ.Ա.Հ.Ո.Վ.Ա.Գ.Ր.Ա.Կ.Ա.Ն ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի Հ.Ա.Մ.Պ.Ա.Ի.Ր.Կ

Ցիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յայժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան։

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՄՍՈՒԱՏՈՒՐ

ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱԲՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՑ ԽԱՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insurance company

ՆՈՐԹ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐԲԸՆԹԱՃԷԼ

Լոնդրայի և Էդինբուրգի ապահովագրեան ընկերութիւն Անգլ. Լիր.

Դրամական դրամագլուխ	3,000,000
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,500,000
Վճարեալ »	625,000
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահանութեանց դէմ	1,592,235
Կենդանի պատահանութեանց դէմ պահեստի դրամ	3,841,194
	6,058,429
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	1,186,865
Կենդ. ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	551,307
	1,738,172

NORTHERN
Assurance company

ՆՕՐԹԷՐՆ

Լոնդրայի և Էդինբուրգի ապահովագրեան ընկերութիւն Անգլ. Լիր.

Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	3,000,000
Վճարեալ »	300,000
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահանութեանց դէմ	811,871
Կենդ. ի դէմ պատահանութեանց դէմ պահեստի դրամ	1,778,300
	2,890,171
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	520,206
Կենդ. ի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	251,572
	771,778

Մասնաւորապէս իւր բաժանորդաց և քաղաքիս ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինքն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց մասնակալ գործակատար բնաբռած բլալով, պիտիի գրուեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանէ։

Ապահովութեանց հարգագրութիւններ կը բաղխանան երկու ընկերութիւնց մէջ հանձնառական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելի մեծագոյնս ապահովութեան բռնումներու ինչգինչ նեղիայանիկ։

Գրեթէ ամեն կարգի վաճառատուր ապահովութիւնք կրնան ընդունիլ ինչպէս Բնրայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, Հոգիկան մեռանայ քաղաքները, գիւղերն և գաւառները։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

Մոգային ապահովագրեան ընկերութիւն

Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Ստորագրեալ, շոգենաւերու և առագաստանաւերու մէջի վաճառքներն ու կարասիները Լիւտա ոգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած է ընկերութեան կողմէ։

Գիմեր առ այդ վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն Կալաթա, Քօմիսիոն խանի անիւնը երկաթի կամուրջ ին վրայ նայող սենեակն, առ.

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակատար Յէնէրալ Ագենսիոնս

ԳԱՐԱՆ ԵԿ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾ.

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՌԸԼԻԷՆՍ

Մոգային ապահովագրութիւն։—Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթմալ, Եօրկիատիս խան Պահչէ-գաբու, Պոլիս. կամ Ղալաթիա, Բէյբօխատի խան թիւ 15։

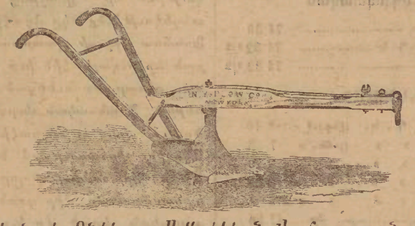

Ս. Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկեան Վաճառատան մէջ կը ծախուին Ամերիկայի երկրագործական գործիքներ։ Զանազան տեսակ Ս.բօրներ, Մսաքացրեն վար տուող գործեր, մեծ և փոքր։ Ցորեն մանելու գործիք մեծ և փոքր։ Դիբեր։ ։ խոտ ջարդող գործիք։ Զանազան գործիքներ բանեցնելու համար ձիով գաւնող մեքենայ։ Պարտէզի գործիքներ։ Հրդեհի փոքր ջրհան և այլ զանազան Ամերիկայի ջրհաններ։ Այլ և այլ պտղոց ջուրերը հանելու գործիք։ Ջիներու և արջառաց կերը մանրելու ագօրիք, եայլն, եայլն։

Ամերիկեան Վաճառատուն ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՐԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ, ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Բօրէն գծեալ կանոնաւորապէս բանող

Սամսուն, Տրապիզոն և Պաֆրա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Ռէֆոէ, որ պիտի մեկնի Մարսիլիայէն մարտ 11ին և Կ. Պոլսէն մարտ 18ին։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Ռէֆոէ։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագրքէր, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆԻՒՈՒԹ, ԲԸՊՈՒԼ

Մահմանէ փողոց, թիւ 141

ՄԱՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ և Մէնչեսթրէյնի գծեալ բանող շոգենաւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանորուս	4200	Օսարիս	3000
Ֆերսա	4000	Դէլթիս	3000
Օսմանի	4000	Բէրա	3000
Սէնտրիս	3250	Գրանտիք	1700
Թիպս	3250	Լօրիս	800
Մանտայա	3250	Օրիոնա	800
Մարիսթիս	3250	Սէսիլ	700

Լերա շոգենաւ, նաւապետ Ֆօրէսարը, Լիվերբուլէն ասա հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Վերոյիշեալ շոգենաւք չքեղասլէս յարգարուած են ճամբորդներու համար։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒԼ և ԸՆԿ.

Մէյտանլըք փողոց, Պոլիս

Ֆնօրէնութիւն, Լիվերբուլ

ՃԷՖՄԵ ՄՈՒ և ԸՆԿ.

31, Ճէյմս Ստրիթ, Լիվերբուլ

ՁՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆԴ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Որ կանոնաւորապէս կը բռնէ Լիվերբուլ և Ամբուլէյ գծեալ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ամերիան	2500	Յաւանեան	3700
Ադրասիան	2500	Յաւամեան	3700
Անտոլուզեան	2500	Յաւլեան	3700
Ամէնեան	2500	Իսպերիան	5500
Ադրատեան	3700	Իսպիրեան	5500
Պաւարիան	6000	Իսարեան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քամբրիէեան	800	Լիսբոնեան	2500
Պարլենեան	2000	Լիսպան	800
Տուրոյ	700	Օրսիթոյ	700
Լէմիրէրն	3700	Բերոիան	3800
Յաւպիան	3700	Վալենսիան	6800
Յաւկերիան	3700	Վիրճինեան	6800

Լէյլանդ շոգենաւը նաւապետ Պոլ մարտ ամսոյ 17ին երեքշաբթի օր Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի Զմիւռնիա հանդիպելով։

Լէյլանդ շոգենաւը, նաւապետ Մաք-Նապ, ամսոյս 7ին ասա կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կը ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ

ԷՏՈՒԱՐԴ ԼԱՆԳՈՆԹԻՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատերաք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալներն՝

Կ. Պոլիս, Լաուատտ Լաֆոնդէն.

Ճիւրալար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք

Այվանդրիա, Կ. Լ. Վասման և ընկ.

Մարդա, Ա. Քասիրրի.

Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկօրտատպ.

Զմիւռնիա, Պ. Ուիդ և ընկ.

ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ Գէլ Անէլա, Կ. Պոլսոյ և Օդեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2,000	Լէբանոն	4,500
Ամնէլ	3,000	Մարէնկո	4,300
Ամիլ	4,300	Մարատին	2,500
Պասսանս	3,500	Միլս	2,000
Պորտոնս	2,200	Նէրս	2,000
Պրամ	2,000	Օթէլլս	5,000
Գերրս	2,600	Օրլանտս	3,000
Գալիբաս	2,500	Օգրանդ	4,500
Գամէ	2,100	Օգդս	2,000
Գադս	2,000	Բասիրիք	1,200
Գոմս	2,700	Բալերմ	3,200
Տիտս	2,500	Բասգեր	1,700
Տօմինս	1,800	Քիրս	2,800
Էրսպէ	2,600	Ֆիրմ	4,400
Տրադ	2,600	Ֆինսպաս	3,200
Յաւպան	800	Ֆրոս	3,000
Ցիտս	1,700	Ֆամնա	5,500
Ցամինկս	1,600	Ֆամս	3,500
Կալիէս	5,500	Սալերնս	4,000
Կիրանս	2,200	Սաք Ֆէ	2,000
Կոզ	1,800	Սկիլիս	2,000
Կրանս	2,200	Սորէնդ	4,300
Հանկս		Թասոս	1,200
Հէրս	2,000	Թ. Ուիլսն	3,000
Հիտարկս	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմպերդ	1,200	Թօրէս	2,800
Ճիս	2,300	Քանդ	3,600
Քէլոս	2,000	Եէսոս	3,600
Քանիս	2,200	Զէպրա	4,000
Լէս	2,000	Զէրս	140

Սալէր ս շոգենաւը Հալէն ասա հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Եէրաս շոգենաւն ի մօտոյ ասա կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կը ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ

ՋՐԼՏԼԻԲԻՔ ՀԻԼՏ

Գործակալ

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Մէյլէթ խան Ղալաթիա

Ղրատնատէր Ռ. ՏՈՒՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒԶԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Մարտէ (Ն. Տ.) 1885, մինչեւ յոսոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒԶԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒՌՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62
	Առաւօտ											Իրիկուն										
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 18	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 55	1 31	2 31	3 2	3 40	4 15	4 44	5 23	5 44	6 3	6 30
Գում-գապու	6 28	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 —	1 6	1 42	2 41	3 13	3 51	4 26	4 55	5 34	5 54	6 13	6 39
Եէնի-գապու	6 32	...	7 57	...	8 58	...	...	10 34	10 53	11 32	12 04	1 10	1 46	2 45	3 17	3 55	4 30	4 59	5 38	...	6 17	6 43
Հավուտ փաշա	6 35	...	8 —	...	...	...	...	10 37	10 56	11 35	12 07	1 13	1 49	2 48	3 20	3 58	4 33	...	5 41	...	6 2	...
Սամսթիա	6 40	...	8 6	...	9 4	...	...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 18	1 54	2 53	3 25	4 3	4 38	5 5	5 46	...	6 25	6 49
Եէտի—գուլէ	6 45	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 21	1 59	2 58	3 28	4 9	4 41	5 10	5 49	6 4	6 28	6 53
Մաքրիգիւղ	6 56	8 —	8 24	...	9 22	...	...	10 58	...	11 58	...	...	2 11	3 9	...	4 21	...	5 22	...	6 16	...	7 04
Ա.յ—Ամէնֆանու	...	8 14	8 34	...	9 32	...	...	11 8	...	12 9	...	...	2 21	...	...	4 31	...	5 32	...	6 28	...	...
Քիւչիւք Զէքմէճէ	...	8 25	...	...	...	...	...	...	...	12 18	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 37	...	...

ՔԻՒԶԻՒՔ—ԶԷՔՄԷՃԷԻՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՌՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	41	1
	Առաւօտ										Իրիկուն										
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Զէքմէճէ	...	...	7 34	...	...	...	...	...	...	...	...	1 24	...	...	...	...	...	...	...	6 38	...
Ա.յ—Ամէնֆանու	...	...	7 45	...	8 44	...	9 38	...	...	11 20	...	1 34	...	2 33	...	...	...	4 48	5 39	6 54	...
Մաքրիգիւղ	6 33	7 24	7 57	...	8 55	...	9 49	...	...	11 31	...	1 45	...	2 44	3 20	...	...	4 59	5 50	7 5	...
Եէտի—գուլէ	6 46	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	12 48	1 58	2 23	2 57	3 33	4 8	4 46	5 14	6 4	7 0	7 26
Սամսթիա	6 50	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	...	10 16	11 16	11 48	12 52	2 2	2 28	3 1	3 37	4 12	...	5 19	...	...	...
Հավուտ փաշա	6 55	7 46	...	8 47	...	9 46	...	10 21	11 21	11 53	12 57	...	2 33	3 6	3 42	4 17	...	5 24	...	...	...
Եէնի—գապու	6 58	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	...	10 24	11 24	11 56	1 —	2 8	2 36	3 9	3 45	4 20	...	5 28	...	...	...
Գում—գապու	7 3	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 01	1 5	2 12	2 41	3 14	3 50	4 25	4 56	5 33	6 43	7 18	7 40
Կ. Պոլիս	7 12	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 14	2 21	2 50	3 23	3 59	4 34	5 5	5 42	6 21	7 30	7 50

Փոքր ծրարներն անխարիր կ'ընդունուին ամեն կառափքի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջեւ քանոզ կառափքը

Ֆրանսայի և օտար երկիրներու ամեն հոտավաճառաց և վարսայարդարաց քով։

La VELOUTINE

Poudre de Riz spéciale

PRÉPARÉE AU BISMUTH

Par CHles FAY, Parfumeur

PARIS — 9, Rue de la Paix, 9 — PARIS

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԷՆՆԱ. Հաստատեալ 1858ին

1883 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր 80,711,893·45 Ֆրանք։

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 չափ կրնան։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41 ½ % չափ կ'ընեն։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ։ Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 286 Ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և որ իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Ժիտք)։ Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ. ասկէ զատ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց՝ 293·30 Ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Վեցամեայ վճարելի կրկին ապահովութեան բաժինն է տարին 116·19 Ֆրանք։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր Դեբիլյոյ-Սուլթ.

ՄՈՐ Ս Պ ՐԳՅԻ

Գալաթեանակ, Ղալաթիա, Վրյվոտա փողոց, թիւ 29, Դերմանական Թղթատան վրայ.

Ընկերութեան սեղանաւորն է Ս. ՍՏԼԼԷ

ԶՈՒՐԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱՄԵՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

Պարոնայք Ճ. Վ. Ուիթմալ և ընկերութիւն յառաջիկայ ապրիլ 1 էն սկսելեալ չափաւոր գնով վարձու կուտանին իրենց այժմեան խանն (իրենց դրասենեակները պիտի փոխադրուին նոյն փողոցը գտնուող իրենց յատուկ խանն), որ կը պարունակէ երկու մեծ խանութներ և 5 սենեակներ առաջին յարկը։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈՒԼ

Պոլիս, Պահչէ-գաբու, Էսքէր Էֆէնտի խանին դիմաց։

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ, Մէնչեսթրէյնի և Օդեսայի գծեալ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Ամյա Սոֆիա	3,000	Պէքօ
Արարատ	2,500	Ռոճէլս
Ադրատիա	2,500	Քրուի չանք
Լազարեան	2,500	Ուիլսս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուլգարիա	2,800	Ֆօթերթիլ

Մասնաւոր շոգենաւն ամսոյս 20ին շաբաթ օր Պաֆուտէն ասա պիտի վերադառնայ և Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի։

Ռուսական շոգենաւն ամսոյս 10ին Լիվերբուլէն ասա պիտի հասնի և անմիջապէս վերստին Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲՈՒՌ ԵՒ ԸՆԿ

Գործակալք